

852 (2-3)

130 forintért

menyasszonyi készletek

ugymint:

12 ing, 6 lábravaló, 6 hálójújas, 6 szoknya, 12 zsebbeli, 12 pár harisnya, 12 törülköző, 12 asztalkendő abroszokkal, 6 paplan, 6 alsó lepedő, 6 párna, 1 kávé abrosz és 12 csemege-kendő.

TAKÁTSI A.

a „völégényhez” uri-utca a párisi-utca sarkán.

Előfizetési felhívás

„LÁMPÁS”

csimú

politikus gúnyos napilapra.

A Lämpás megjelenik mindennap.

Előfizetési ára: egy évre 6 ft., fél évre 3 ft., negyedévre 1 ft. 50 kr.

Az előfizetés küldendő postai utalvány mellett: a „Lämpás” kiadó-szerkesztőséghez, papnövelde-utca 7. sz., Pesten.

A „Lämpás” szerkesztője: **SZINI KÁROLY.**

Több fajú kotlós-tyuktojás eladása.

Alólírottól, következő legnemesebb fajta tyukoktól **kotlós-tojások** rendelhetők meg április hótól kezdve. 1 tucat **kotlós-tojás** sveczi tyukoktól, fehérstürke s fehér bubbal 12 ft.

1 tucat **kotlós-tojás** arany s ezüst színű tyukoktól, fekete tyukoktól, fehér bubbal, Brahma Pootra szürke-fehérral, valamint törpe tyukoktól 6 ft. A pakolásért 50 kr.

A pénzösszeg beküldése bérmentve kéri a megrendelések utánvét mellett is eszközölhetők.

Blitner Gyula,
gyógyszerész Gloggnitz-ban.

790 (11-11)

Fűszerkereskedés megnyitása.

Van szerencsém ezennel a t. cz. közönségnek tudomására hozni, miszerint a Bauhofer és Jarmay cég alatti fűszerkereskedést átvettem, melyet egyáltalában friss árukkal ellátván, ezúttal is főfeladatommak tekintendém, a t. cz. közönség becses bizalmát jó, olcsó és pontos kiszolgáltatás által kiérdemelni. Ennek következtében ajánlani

5 font jőféle s tisztalésű kávé csak 2 ft. 80 kr.

5 font

Portorico-kávé . . . 3 ft. 40 kr. | Plant-Clylon-kávé . . . 4 ft. 20 kr.
Arany-Java-kávé . . . 3 „ 80 „ | Cuba-kávé egész finom 4 „ 40 „
Laguayra-kávé . . . 4 „ — „ | Gyöngy-kávé egész fin. 4 „ 50 „

tovább:

Cukor, brasíllal-rhum egy pint 1 ft., legfinomabb jamaikai-rhum, Pecco-virág- és Souchong-thea, sardinák, mustár és sajt-félék a legutányosb áron kaphatók Pesten,

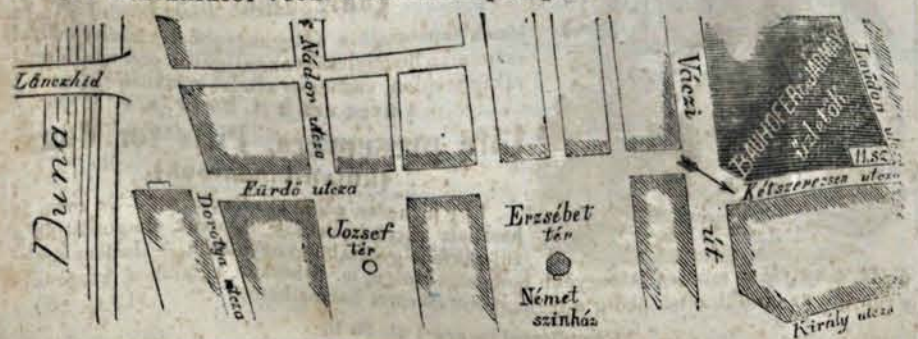
Jarmay Armin-nál

(ezelőtt Bauhofer és Jarmay.)

a két szerezcsen- és Laudon-utca szögletén, 11-dik szám alatt

Vidéki megrendelések a pénzösszeg beküldése vagy utánvét mellett a leggyorsabban eszközölhetnek.

A t. cz. vidéki közönségnek! Üzletem könnyebb feltalálása tekintetéből szolgáljon tájékoztató az itt lenyomott tájrajz, mely a lánchidtól veszi kiindulási pontját!

Kiadó-tulajdonos **Heckenast Gusztáv.** — Nyomtatott saját nyomdájában Pesten 1870 (egyetem-utca 4-dik szám alatt).

Régi pénzeket

és mindenféle régiséget, drágakövet, lovagló és nyereszszerzőket, lotókat, rókát, arany ezüst és drágakövekkel kirakva; továbbá gyöngyöt, színeskővet, aranyat, ezüstöt, asványokat vesz és cserél a legmagasb áron.

Régiségek és természetiek irodája.

Pesten, Dorottya-utca a Lloyd épületben, 14. sz. a.,

hol egy nagy választékú raktár mindenféle régiségek, régi pénzek, gombok, óvek és mentekötők, legelőcsöb áron, egy szintén egy nagy raktár asványok, lepkek, bogarak, madárhörök, tojások, szemüvegek is találhatók. 850 (3-4)

Hatodik kiadás
(magyar nyelven harmadik).

A nemi élet titkai s veszélyei.

Értekezések a nemzés és nemi betegségekről, az utóbbiak óv- és gyógy-módjairól. 801 (10-12)

Függelékkel a bujakkori ragályzástól és Dr. Rodet, lyoni orvos ragályelleni leghiztosb óv-szeréről,

a férfi és női ivarszerek bonczatani ábráival.

Ára: 1 uforint.

Postán megküldve 10 krral több

utánvétellel 40 krral több.

Megrendelhető szerzőtől következő

ozim alatt:

Dr. Eiber V. P.

Pesten, József-utca 66-ik számú

saját házában.

Előfizetési felhívás

VASÁRNAPI UJSAG

POLITIKAI UJDONSÁGOK

1870. második felévi folyamára.

(Ismeretterjesztő és politikai hetilap. — Számos eredeti képpel illusztrálva s „Országgyűlési beszédár”-ral s más rendkívüli mellékletekkel bővítve.)

Midőn ismét közeledik azon időpont, melyben olvasóink-illetőleg előfizetőinkhez kell fordulnunk, t. i. a félelvi előfizetések ideje: merőben feleslegesnek tartjuk, hosszú és hangzatos programmal lépni elé. Olvasóink évek hosszú során át változatlanul ismerték a „Vasárnapi Ujság” és „Politikai Ujdonságok” szellemét, irányát, modorát és beosztását — szóval egész programját, sőt egész művét.

A valódi nemzeti és szabadelvű politika volt e testvérnapok jelszava mindig. Igen is politika; s e szó alatt nemcsak a szorosán vett politikát értjük, melyet testvérlapjaink egyike a „Politikai Ujdonságok” képvisel, — hanem azon szélesebb értelemben vett politikát is, mely abban áll, hogy a nemzet értelmi látkörét szélesítsük a őt, nemzetisége megőrzése mellett, az európai műveltség színvonalára emeljük nemcsak egyeseiben, hanem egész tömegében; s a „Vasárnapi Ujság” szerény körben, korlátolt eszközökkel e politikának szolgál, fennállása óta maig s akár szolgálói folyvást ezután is.

Testvérlapjaink egy közös szelleműl vezérelve, tervszerűleg s egyöntetűen működnek kitűzött céljukra. Függelenségek minden irányában, valódi szabadelvűség az eszmék és események irányában, világosság az előadásban, minél szélesebb ismeretkör felőlése, kiterjesztés a politika és közélet eseményeinek részleteire s áttekintése egészének — ime törekvéseink, melyeket egész szerkesztésünk által valószínűsítünk, s mindkét lap beosztása, számos rovatai s úgy önálló, mint napi érdekű cikkei által közvetíteni következtetéseinket igyekeztünk.

Mily mértékben sikerült ez: egyedül a közönség ítélheti meg. Bizalommal nézünk most is, ítéletének új nyilvánulása elébe; sokkal régebb ismerősek vagyunk, mintsem még tartanunk kellene kölcsönösen, akár hogy mi a közönségben csalódjunk, akár hogy az bennünk.

E bizalommal bocsátjuk ki jelen előfizetési felhívásunkat, egészen az eddigi előfizetési feltételek mellett s az eddigi előnyök ígéretével.

Heckenast Gusztáv,

kiadó.

Nagy Miklós,

szerkesztő.

Előfizetési feltételek:

postai sőt küldéssel vagy Buda-Pesten házhoz hordatva.

A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt:

Félévre (július—december) 5 ft. — kr.

Csupán a Vasárnapi Ujság:

Félévre (július—december) 3 ft. — kr.

Csupán a Politikai Ujdonságok:

Félévre (július—december) 2 ft. 50 kr.

Tíz előfizetett példányra gyűjtőinknek egy tisztelet-példánnyal szolgálunk. — A pénz levelek bérmentes küldése kéri. — Az eddigi czimszervevényekből egy-egy darab szíves beküldését kérjük.

A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok kiadó-hivatala,

(2-3) (Pest, egyetem-utca 4-dik szám alatt).

27-ik szám.

Tizenhetedik évfolyam.

Pest, július 3-án 1870.

Előfizetési feltételek: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Félévre 5 ft.

Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 5 ft. — Fél évre 2 ft. 50 kr.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokat illetően: Egy négyszor használt peti sor, vagy annak helye, egyszeri ígatásnál 10 krajczárba; háromszor vagy többször ígatásnál csak 7 krajczárba számítatik. — Kiadó-hivatalunk számára hirdetményeket előad Bécshen: Oppelk Alajos, Wollzeile Nr. 22. és Haasensteint és Vogler, Wollzeile Nro. 9. — Bélyeg-díj, külön minden ígatás után 30 krajczárba.

Mihálovits József.

A zágrábi érseki szék miként s kivel leendő betöltése Haulik bibornok érsek halála óta folyvást feszültségben tartotta mindazokat, kik e nagyfotosságu, politikai ügy mint egyházi tekintetben kiváló jelentőségű pont iránt érdeklődtek. Sokan, kivált Horvátországban, kétségkívül azt várták, hogy Strossmayer püspök fog e fontos állomásra kinevezetni, azon fényes tehetségű s nagy politikai súlyú férfiú, ki Horvátországban kivált a túlzó nemzeti párt előtt a legnagyobb népszerűséggel bír és közelebből Rómában a csallhatatlansági kérdésben követett magatartása folytán a szabadelvűek tiszteletét nagy mértékben kivívta.

A legnyomatékosabb politikai tekintetek nem engedték azonban a magyar kormány, hogy Strossmayer püspök kinevezését a zágrábi érseki székre, ő Felségének ajánlhassa. Köztudomású dolog, hogy Strossmayer a horvát-magyar kiegyezésnek nem barátja s azon szoros történeti kapcsolat megszüllár-dítása ellen működött, mely az anyaország és társországa között, most már mindkét ország érdekeinek megfelelőleg s mindkettő jobbainak óhajta szerint szerencsésen létrejött. Őt a zágrábi érseki székbe ültetni tehát annyira lett volna, mint a létrejött kiegyezést ismét veszélyeztetni, s az ő tagadhatlan nagy befolyásának módot nyújtani, hogy a Magyar- és Horvátország közt annyi gonddal és kölcsönös engedelemmel s eszélyvel ismét sikeresen megkötött békességet, túlzó nemzeti s elszakadási igények által újra megzavarhassa.

A magyar kormány azért

ép oly erélyes, mint bölcs elhatározást tett, midőn Strossmayer mellözésével oly férfiút ajánlott a zágrábi érseki méltóságra, ki a horvát és magyar hazafiságot egyeztetni

tudja, s eredetire nézve horvát levén, a magyar korona egységének ép oly határozott barátja, mint saját nemzetének.

E férfiú, kinek kinevezését zágrábi érsekké közelebből hozta a hivatalos lap, Mihálovits József, kinek arczképét olvasóinknak ezennel bemutatjuk, kísérvé azt élet-rajza főbb vonásaival.

Mihálovits József, született 1814. január 16-án Tordán, Torontálmegyében, hol atyja, tudja, s eredetire nézve horvát levén, a magyar korona egységének ép oly határozott barátja, mint saját nemzetének.

Elemi tanulmányait Tordán s Nagybecskerekben, a felsőbb iskolákat Temesvárt és Szegeden, a teológiát a temesvári papnöveldeben kitünő előmenetellel végezvén, 1834-ki október hóban a nagynevű Lonovics József csanádi püspök által püspöki tollnak hivatott be; 1836-ki aug. hótól kezdve, mikor áldozárra szenteltetett, egy évig mint Temesvár-belvárosi segédlelkész, egyszersmind egyházmegyei igató működött oly ki-

való szorgalommal s ügyességgel, hogy 1837-ben püspöki szertartó s szentszéki jegyzővé, 1841-ben titkárrá s széki ülnökké, utóbb irodaigazgatóvá nevezetett. Mint temesvári segédlelkész különösen érdemet szerzett magának, illyr ajku feyenczkek lelki üdvére illyr nyelven tartott reggeli óltársbeszédei által, melyek horvát hazafiságának s emberszeretetének megannyi tanubizonyosságai. 1848-ki február hóban Ferdinánd király csanádi kanonoki czimmet ékesítette föl.

Lonovics oldalán közel 15 évig hivataloskodván, legszébb alkalmat nyílt: tapasztalás, tanulás, figyelem és gondoskodás által ítéletét edzeni. Ekkor fejlődött ki keblében a józan haladás és reform ügye iránti szeretet, melyekhez egész életében, egyházi és polgári téren, egyaránt hű maradt. Kezdetől végig jelen volt püspöke oldalán azon három nevezetes országgyűlésen (1839/40, 1843/44, 1847/48), mely Lonovics életében kor-szakot alkot, szónoki és törvényhozói pályájának fénykorát képezi. Innen merítette Mihálovits szónoki tehetségének, erős logikájának, kifejezési szabatoságának kincseit, melyeket később alkalmat volt

MIHÁLOVITS JÓZSEF.

István, a szeplőtlen jelleme, példás vallásossága s emberszeretetről ismert uradalmi tisztartó, egyszersmind Torontálmegye táblabírája, 40 évig hivataloskodott.

a köztéren értékesíteni. Itt kötötte széles ismeretségeit, többször megfordulván nagynevű püspökövel a külföldön, Budapesten és Bécshen, a kormány és a nagy világ leg-

tekintélyesebb köreiben. Temesmegye közgyűlésein már 1841-ik évben kezdett szerepelni, 1849-ik évben pedig a csanádi egyházmegyének a magyar hadsereg védelme alatt állt részein, a szabadságharc legveszélyesebb szakában közel fél évig, mint törvénytelen kinevezett püspöki másodhelyettes, egyházi s hazafiúi kötelességeinek megfelelően, szintoly ügyességgel s tapintattal, mint példás önfeláldozással működött.

A magyar szabadságharc elnyomása után, mint „forradalmár” a temesvári cs. kir. hadbírósgá elé állították, 1849. nov. 17-én hivatala, cizme s vagyonától megfosztás mellett 4 évi vár-fogságra ítéltetett, melyből harmadfél évet Lipótváran le is töltött. — Deportáltatása előtt három hónapig együtt volt elesukva a temesvári 14-ik számú katonai börtönből Murányi Ignác temesmegyei főispán, Róka József kanonok, Szilágyi József jelenlegi miniszter, Ormós Zsigmond alispán, Radványi Imre alispán, Zsigmondy Ernő, Parcséthy Hugó és más kitűnő fogolytársakkal. Bajtársai tanúsága szerint nyugodt kedéllyel tűrte a sors legsúlyosb csapásait, és egyike volt azoknak, kik a fogház falai közt vigasztalták, felvidították a bent lakozókat.

Harmadfél évi szenvedés után amnesztáltatván, Lipótvárról 1852-ik évben hazatért szülőföldre, Tordára, hol az akkori kormány rendelete nyomán az egyházmegyei hatóság által köteleztetett segédlelkész minőségben működni, a belebészési korlátok szigorú megtartása mellett. És így harmadfél évig szolgált mint helyettes segédlelkész azon új szentegyházban, melyet azelőtt három évvel mint kanonok és püspöki helyettes az istenítisztelekre ünnepélyesen felavatott. Végre 1854-ik évi október hóban Csajághy Sándor püspök, a kormány engedelmével öt német-besenyői plébános-helyettesnek nevezte ki. Még mint ilyen is egész 1856-ig szigorú rendőri felügyelet alatt volt. Csajághy püspök, az egyházi s tanügyi téren kifejtett példás buzgalomát s tapintatos magatartását méltányolván, őt 1859-ben kerületi esperes- és tanfelügyelőnek kinevezte. 1861. május elején Bonnaz Sándor püspök felterjesztése folytán királyi kegyelemből kanonoki címét visszanyerte, s ugyanazon évi június hóban Temesvár város közgyűlésében nagy szótöbbséggel, s mint a közgyűlési jegyzőkönyv mondja: „hosszantartó éljenzések közt” Temesvár gyűlési lelkészé választott meg. — Bevonulása Temesvárra valóságos diadalmenethez hasonlított.

És ezzel Mihálovits életében új fordulópontra állott be. Multjához és képességeihez illő állást nyerve az egyházmegye székhelyén, művelt közönség közt, nemcsak papi hivatalának jutott kellő hatáskör, hanem a hazai állapotok jobbra fordultával a megye és város tanácsterméi is megnyiták előtte. Temesmegye bizottmányi taggá, Temesvár város polgársága városi képviselővé választá meg.

Lelkészi beiktatása után első gondja volt a Temesvár-gyárvárosi szentegyház az adakozások útján befolyt és sajátjából tetemesen növelt gyűjteményből díszesen felékesíteni s gazdagon felszerelni, ugyisint az elhanyagolva volt paplakot helyreállítani. A köznevelés előmozdítása körül mind helyben, mind esperesi kerületében kiváló tevékenységet fejtett ki, s a hol szükséges volt, nem késett áldozataival is hozzájárulni. Így többek közt Temesvár-gyárváros külső részein lakó szegényebb sorsú magyar gyermekek nevelésére nyilvános gyűjtésekből és saját áldozataiból egy 5000 frtnyi értékű tágas iskolát s tanító lakot épített és a tanító fizetéséről gon-

doskodott; mult évben a Temesvárot felállítandó reáliskolára 3000 forint ajándékozott, kieszközölve azt is, hogy a temesvári első takarékpénztár, melynek ő elnöke, ugyanezen célra szintén néhány ezer forintot megajánlott. Országos, megyei s egyéb jó czélokra, nemkülönben a szegényeknek mindenkor bőkezűleg adakozott.

Háza tűzpontja volt a megyei s városi értelmiségnek. Mihálovits szépen tudja személyében párosítani a jó polgárnak a szabad országban két lényeges kellékét: tisztelni s eltűrni mások meggyőződését s szabadságát, és élni tudni saját szabadságával. Élénk részt vett a megyei s városi köztanácskozásokban; szónoklatai higgadtág, egészséges zamat és a logikának s érvelésnek alapossága által tűntek ki. Mert mindenkinek megadta a magáét, méltán birta még az ellenfél tiszteletét is. Mihálovits mint emelkedett gondolkodású, engesztelékeny, de független jellemű munkás polgár és hazafi, Temesmegyében úgy mint Temesvár városában és a csanádi egyházi megyében kétségkívül a legnépszerűbb, legtiszteltettebb, legbefolyásosabb egyének egyike volt.

A temesvári első takarékpénztári egyület, melyben minden nemzetiség, vallásfelekezet és politikai színezet képviselve van, Mihálovitsot 7 év óta, évenként egyhangulag megválasztotta elnökének. Közlekedéssel megválasztotta elnöke volt a Temesvár-gyárvárosi polgári kaszinónak, elnöke a Temesmegye által az árvaügy rendezésére kiküldött albizottmányának és a városi hivatalnokok fizetésének szabályozása végett megválasztott városi bizottságnak; tagja a temesmegyei központi iskolai tanácsnak és számos más bizottságoknak részint elnöke, részint tagja.

Több éven át működött mint kerületi esperes, tanfelügyelő és a lugosi gymnasium mellett mint püspöki biztos, az egyházi, köznevelési s polgári téren kifejtett buzgó tevékenysége s szerzett bokros érdemei tekintetéből 1868-ban Vaska-sz. mártoni valóságos apáttá, f. é. márczius hóban pedig dumi cz. püspökké lön kinevezve.

Temesvárról távozása előtt közfelkiáltással városi díszképviselővé választottatott. Sorainkat azon ohajtással fejezzük be: hogy a reá bizott nagy feladatnak megfelelően, az ég szellemi és testi erővel ruházta fel!

p. e.

A h í r.

Büvésznő! varázsbottoddal
Ki uralg az földtekén, —
Látva büvészt hatalmát:
Féllek és csudállak én!

... Te a könnyű lenge pelyhet
Sziklává varázsolod át,
Orkánna az enyhe szellőt,
Bérezed a rónák porát!

Kezeidben nincs kicsinyiség,
Mely ne nőne nagyra fel:
A mi tegnap csernászál volt,
Holnap már hájkötel.

És a nagyság, oh a nagyság!
Még könnyebben bántsz vele —
Reggel égből nyúló ózdrus,
Este — a fű veszeje.

És előtted nincs titok lenni
A kerekvilág alatt:
Szemeidnek lángugrára
Általjárja a falat.

Látod a férj és feleség
Nagy titokba' mint perel;
Látod azt a tiltott csókot,
Mely sohasem csattan el.

Látsz te annyit, látsz te mindent,
A mi megvolt, s megleszen...
Látod a mit a szív érez,
S mit nem érez sohasem.

Kitaláld a mit gondol,
S mit nem gondol ember-agy...
Szemeidnek nyitva minden,
S te a titkok titka vagy!

Oh büvésznő! — gyarló ajkam
Még beszélni sem meri:
Mint az urnak, van hatalmad
Semmiből teremteni!

Szárnyad is van és sebesebb
Mint a sasnak szárnyai...
Egy határról más határra
Perec alatt tud szállani.

De azért csak böregér vagy,
Bujsz a naptól szerfelett...
Mert az éjnek vagy szűlőtte,
S mert hazugság jár veled!

Ilyés Bálint.

Ez az élet...

Ez az élet valóban egy
Komédia, nem más,
És mi benne mind megannyi
Jámbor komédiás...

Nevetünk a más kedvéért,
Bárha szívünk reszket, —
Átkot mondunk minden szentre,
S hányjuk a keresztet.

Sírunk is a más keservén,
A mig örül lelkünk,
Mégis hiszünk köny s mosolynak,
A mit mástól nyertünk. —

Pedig a mig ámitunk mást,
Már meg minket ámit...
— Bölcs az ember, szent igaz! — de
Kréta nélkül számít.

Ilyés Bálint.

A magyar és hazája.

Patterson Arthurtól.

II.

Debreczen után Szegedet ismerteti angol utazóknak.

Valaminthogy a „széles utcájú” Debreczen, — írja Patterson — legjobban át lehet tekinteni a nagy kalvinista templom tornyából, épen úgy a „széles utcájú” Szeged városának is legteljesebb madártávirati képe fog elölnke tárulni, ha szép csöndesen fölbálgunk a városház lépcsőin az emeletre. A két város meglepően hasonlít egymáshoz, de azért, ha jól utána nézünk, lehetetlen, hogy egy-két feltűnő különbséget is föl ne fedezzünk közöttök. Debreczen egy nem nagy emelkedettségű homok fensíkon fekszik, távol a Tiszától és annak minden mellékfolyójától. Ellenben Szeged a Tisza nyugoti partján terül el, majdnem átellenben azzal a ponttal, a hol a Maros kelet felől beleszakad. Debreczennek vízszükséglete mélyen a homokba ásott kutakból kerül ki; míg ellenben Szeged utcáinak szerfölött sajátos kinézést kölcsönöznek azok a számtalan apró fabódék, melyekben a tökéletlenül megszürt folyóvizet árulni szokták. Az utóbbi város négy részre van osztva, ugymint Palánkára, két felől a Felső- és Alsó-várossal, és a Rókus nevű külvárosra. A piac, vagyis a nagy vásártér, — s valóban elég nagy is az — Palánkában fekszik, a folyótól legtávolabb eső részében a városházával s ezzel átellenben egy várral vagy erősített épülettel, melyről azt beszélük, hogy a törökök építették volna, de a melynek mai napig a lehető legkevesebb hasznát veszik. *) Palánka nevét a palánkoktól származtatják, melyekkel a török háborúk alatt meg volt erősítve.

A város még tán magánál Debreczennél is rendtelenebbül van építve, és — ha emlé-

*) Akkor még nem volt olyan díszes lakossága, mint jelenleg a gr. Ráday jóvoltából.

kezetem nem csal — sokkal nagyobb tért foglal el, mint Debreczen, sőt nagyobbab annál is, a mennyire jó nagy népességéről egyelőre következtethetünk volna. Óriási terjedelmű piaca s a kiválóbban feltűnő, mondhatnók uralgó nagy épületeknek, a melynek például Debreczenben a nagy templom és kollegium, teljes hiánya Szeged még rendszertelenebb kinézetét teszik, mint a milyennel Debreczen bir. Hanem a mi a mindennapi élet rendes kényelmét illeti, e tekintetben Szeged néhány év óta igen sokat haladott. Mondják, hogy ezelőtt csak néhány évvel egy téhen teljesen elszülyedt és oda veszett a feneketlen sárban a nagy piac kellő közepén. Az igaz, hogy én igen száraz nyári évszakban jártam ott, de nem is hiszem, hogy ez a história hitelre találja, ha úgy beszélne el valaki, hogy mostanában történt. Aztán meg Palánka némely főbb utcája ma már holmi kövezet formával is dicsekedhet, a mi különben — az igazat megvallva — nem nagyon régi újítás Szeged városában. A külvárosokban maig is látható a járdák legprimitívebb pótszere, mely hosszú vékony deszkaszálakból áll, az utcák szélein szép sorjában a sárba fektetve. Mikor aztán a paraszt ember egy-egy posztókabátos uriemberrel találkozott e különös trottoir-on, lelkiismeretes kötelességének ismerte kitérni s oldalról a sárba lépni, noha ez udvariasságnak rendesen az lett a következménye, hogy csizmaszárig, sőt a mint némelyek nekem mondták, néha még azon felül is bele merült a hig habarékba.

A várost a Tisza látja el a szükséges vízzel. Ezt csak igen tökéletlenül szűr meg és apró kunyhókban vagy bódékban árulják az utcákon imitt-annott, korsóját egy krajczárért. Egy ökor vagy ló megittatásának is egy krajczár az ára. Mikor először Szegedre érkeztem s egy vendéglobben szállást fogadtam, az ivó vizet, melyet nekem adtak, igen zavarosnak találtam. A kávéházakban épen olyan rozsz volt. Nem túloznék, ha föleresztett sárnak neveznem azt. De utoljára mégis úgy vettem észre, hogy nem egészen tévedtem, s inkább csak a szemet bántja mint az ínyt. Mondták nekem, hogy mikor a folyó ki van áradva és partjain túlcsap, ha vizet vegyelemzés alá vesszük, úgy találjuk, hogy 10 percent föld van benne. Mikor a zavaros víz miatt a szolgának panaszkodtam, fájának egykedvűségével így felelt: „E víz sokkal kövérebb, hogysem megtisztulhasson, pedig kétszer is leszűrjük, egyszer a közszűrődében, azután itthon a magunkéban is.” — a mi különben hihetőleg kicsinált hazugság volt, mert később magánlakokban akárhányszor ittam ragyogó tisztaságú folyóvizet. Az alföld égalja igen száraz, s mind az odavalóknak, mind az idegeneknek igen sokat kell inniuk. Hanem aztán a magyarok, kivált a műveltebb osztályból, értenek is ám a jó vízhez, s e tekintetben még a spanyoloknál is tul tesznek, a kik pedig hasonlóan híresek vizismeretükről. Szerencsémre nekem is olyan természetem van e részben. Azok, a kik a Tisza vizét isszák, ezek pedig többnyire Szeged legelőkelőbb osztályához tartoznak, igen büszkék pompás italukra, biztosítván az idegeket, hogy az nemcsak a forrásviznél, de még a Duna vizénél is jobb. Meg kell vallanom, hogy kezdetben „lanyhának”, „izetlennek” és „hasznavehetetlennek” tartottam azt, de néhány napi velelélés után tökéletesen kibékültem vele, s most már némi sajnálkozással emlékszem vissza e kedves itálra, ha összehasonlítom azt a hegyi források éles és emészthetetlen vizével.

Mikor kijelentettem abbeli szándékomat,

hogy néhány hétig Szegeden akarok tartózkodni, nemcsak hogy bókokkal halmoztak el e jó izlésemért, hanem arról is biztosítottak, hogy ott bizonyára meg fogok hizni. Ezt pedig előre is hűségeen a víz erejének és jóságának tulajdonították. Az egészben csak az a furcsa, hogy nekem Debreczenben is ugyanezt mondták. Így hát némely kételkedők ezt az eredményt, már t. i. a meghízást, nem a viznek, hanem a tulságosan kőver konyhának tulajdonítják, mely az alföldön divatban van, s némileg annak az egykedvű, télen életmódnak is, melyet a magyar alföld lakói a nyári hónapok alatt folytatnak. Természetesen itt csak a jómódu osztályról beszéltek. Az alföld paraszt népe fizikai erő tekintetében Magyarországnak bármely más vidéki lakosságával bátran megmérkőzhetik; a mi pedig magukat a szegedieket illeti, ezek meg épen kiválóan szép testalkatú emberek.

Hogy a sikszag a konyha miért kövérebb, mint a hegyes vidékeken, maig sem tudom magamnak megmagyarázni. Hanem hogy a dolog úgy áll, az tagadhatatlan; annyi bizonyos, hogy az egy vidéken élő családok nem örömet fogadnak fel más vidékekről jövő szakácsokat. Minthogy Szeged közvetlenül a Tisza mellett fekszik — e folyóról pedig a példabeszéd azt mondja, hogy több a hal benne, mint a víz — a város különösen híres halászlé-jéről. E speciális ételnem olyan huslevesforma eledel, melyet a Tiszában található mindenféle fajtájú halakból készítenek, forró lében megfőzve s a nemzeti vörös borssal (paprika) amugy becsületesen megfűszerezve, és a mely meglehetősen hasonlít a bouillabaisse nevű francia ételhez, mely annyira dícsőitve van Thackeray ismeretes balladájában. Különösen szerencsés körülmény Szeged jó népére nézve, hogy egy haldús folyó partján élnek, mert ők, ellentétben Debreczen cziviseivel, többnyire mind igazhívó katolikusok.

Mondottam, hogy a városháza a legtekintélyesebb épület Szegeden. Története igen érdekes, a mennyiben élénk világot vet a régi magyar alkotmány sajátosságára. Az ugynevezett szabad kir. városokat mindig *peculium regis*-nek, a király tulajdonainak tekintették, s mint ilyeneket egész 1848-ig, folytonosan *in statu pupillari*, gyámság alatti állapotban tartották. Nem volt szabad rendelkezniök 60 frtnál nagyobb összegről, ha csak erre a helytartótanácsból (Consilium Locumtenentiae), mely Budán székel, engedélyt nem nyertek. Történt pedig a mult században, hogy Szeged városának egyikissé külön városná lett szüksége, mint a milyen a régi volt. A polgármester ez időtáiban bizonyos Wohlfahrt nevű ember volt, ki Felső-Magyarországról vándorolt oda, s mint neve is mutatja, német származású vala. E férfi tehát fogta magát s kérelmet adott be a helytartótanácsnak, hogy engedné meg az új városház építését. Ez pedig az engedélyt kereken megtagadván, Wohlfahrt sem jött zavarba, hanem hozzá kezdett az építéshez a saját szakállára. Ekközben azonban ismét megújította kérelmét, bővségeen kifejtván a további okokat is, melyek az építést multhatlanul szükségessé teszik. Mig e korrespondencia folyamatban volt a polgármester és a helytartótanács között, az épület egészen elkészült. Ekkor azután a kormány elismerte a bevezetett ténny s meghagyá az új városházát, mely pedig nem egyéb, mint élő, vagy legalább is álló tanubizonyossága a tekintély ellen elkövetett sikeres ellentállásnak.

Wohlfahrt nevének említése egy különös ténny juttat eszembe, azt t. i. hogy — ha ugyan szabad következtetnem azokból a ta-

pasztalatokból, melyeket szegedi polgárok kal folytatott beszélgetéseim közben szereztem — e város előjáróságát csak most, aránylag véve nem igen rég requirálták északi Magyarországból. Ennek okát pedig nem kell a messze távolban keresnünk. Szeged épen a kellős közepén fekvődtött annak az országrésznek, melyet a törökök oly sokáig elfoglalva tartottak, s így leginkább ki vala téve csapataik pusztításainak. E kőza rablók elől tova menekült műveltség, jóllét, rend — szóval minden jó elhuzódott messzire észak felé. Mikor végre a törököket kiűzték, az általok kisajtott és elpusztított föld nagy részét nyomorult parasztság foglalta el, és így barbarismusba, tudatlanságba és szegénységbe süllyedt az. Sok helyen a falvak nem voltak egyebet földalatti kunyhók csoport aínál — mondhatnók: emberi vakondtúrásoknál. Idő folytával azonban az elmenekültek visszatért utódai és a részint idegen országokból, részint Magyarország boldogabb részeiből odaszármazottak a polgársultság és hatalom elemeit vitték oda magukkal. Hogy az ország eme részében mily ritka madár volt akkor a „nemes ember”, már csak abból a hallatlan esetből is elképzelhetjük, hogy *szolgabíró* vagyis *judez nobilium*-má a szomszéd Csanád megyében egy nem-nemes embert voltak kénytelenek megtenni. Pedig hát a magyar „nemese” egyik legsarkalatosabb joga abban állott, hogy csak hozzá hasonló emberek, tehát „nemese” hallgathatták ki és ítéltették el.

Szeged ma már tisztán magyar város, kivéve a csekély számból álló szerb közönséget, mely azonban máris mind jobban-jobban pusztul és apad. Hallottam ugyan beszélni holmi német eredetről is, de nem tudtam kipuhatolni, hogy vajjon csakugyan voltak-e valaha Szegednek és német lakói, vagy nem. Annyi azonban tagadhatatlan, hogy igen sok szegedi polgárnak, a kik jelenleg mind tiszta magyarok, német neve s német származása van.

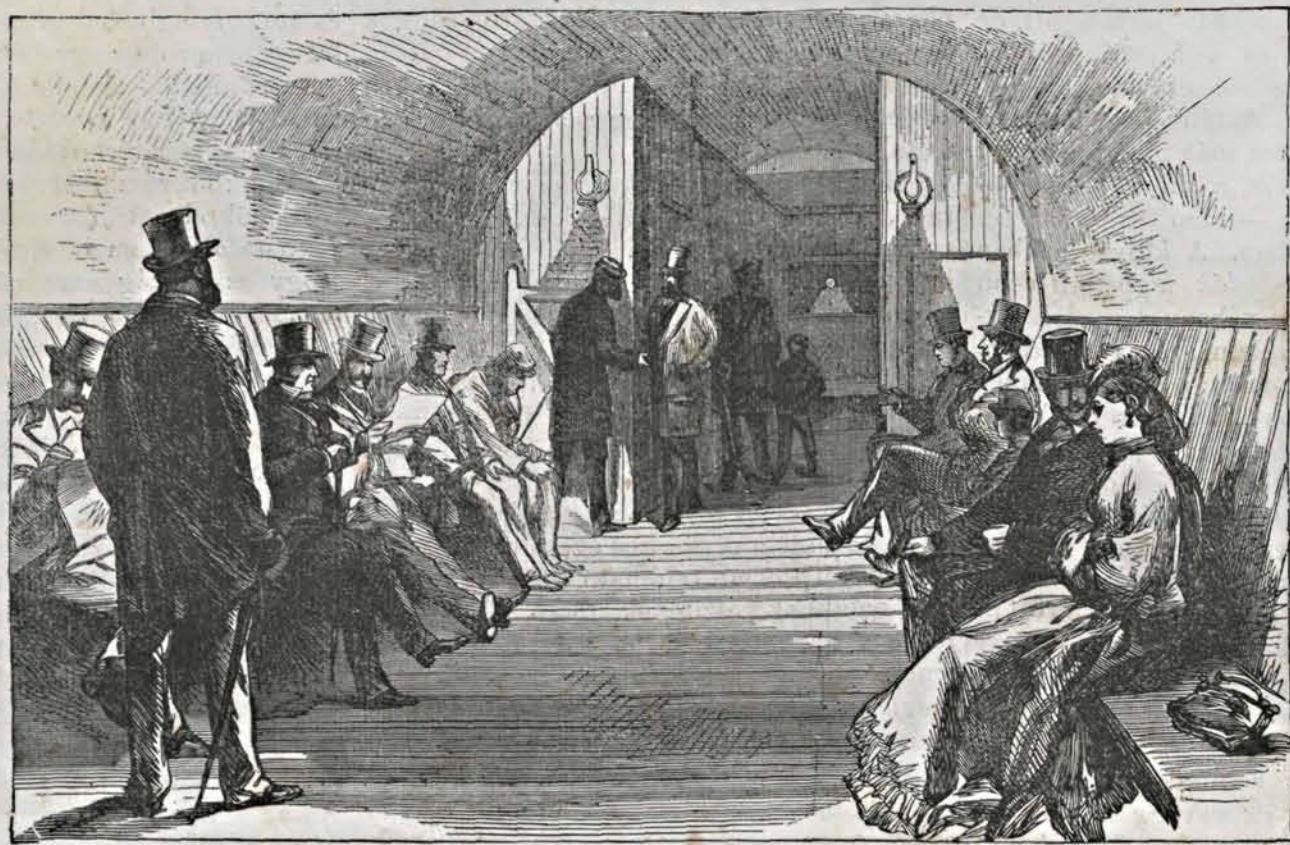
A szabad kir. városok — írja tovább Patterson — nem igen érdemelték meg a szabad nevet, és nagyon ritkán vagy épen soha sem fejtették ki a koronával szemben azt a függetlenségi szellemet, melynek a megyék annyiszor tanujelét adták. Egy Wohlfahrt csakis ritka kivétel volt. Másfelől meg a társadalmi egyenlőségnek sem voltak annyira bücsői, mint a hogy tölök várni lehetett volna. A korona, hogy alárendelt állapotban tarthassa őket, szabadelvűtlen konstitucziókat erőszakolt rájuk. A polgárok nagy tömege csak névleg volt polgár. A várost egy magamagától önkényesen választó testület, az ugynevezett *Communauté* (köz-ségi tanács) kormányozta. De a helytartótanács még ebben a népszerűtlen testületben sem bízott annyira, hogy tanácsnokait föltétlenül engedte volna megválaszthatnia, mert a korona itt is fenntartá veto-jogát, s a községi alappal sem rendelkezhettek a nélkül, hogy ellenőrzés alatt ne álltak volna. És így a polgárjog, a helyett hogy politikai hatalom és befolyás forrása lett volna azok számára, kik azzal bírtak, csak is bizonyos személyes kiváltságokra szorítkozott, mely talán becses lehetett az egyes burgereknek, de magának az országnak nem sokat használt.

Néhány szót a par excellence „magyar tolvajok”-ra is veszteget Patterson. Leírja, hogy mily nagy divatban van a lólopás Szeged környékén. Elbeszéli hogy mit neveznek a magyarok „bitang állat”-nak, és hogy mi az a „marhalevél”? Aztán így folytatja: Egyébaránt nemcsak épen a lólopás divatozik oly nagyban Szegeden. Mig ott voltam, egy városi *hajdu* volt a mindennapi szolgál-

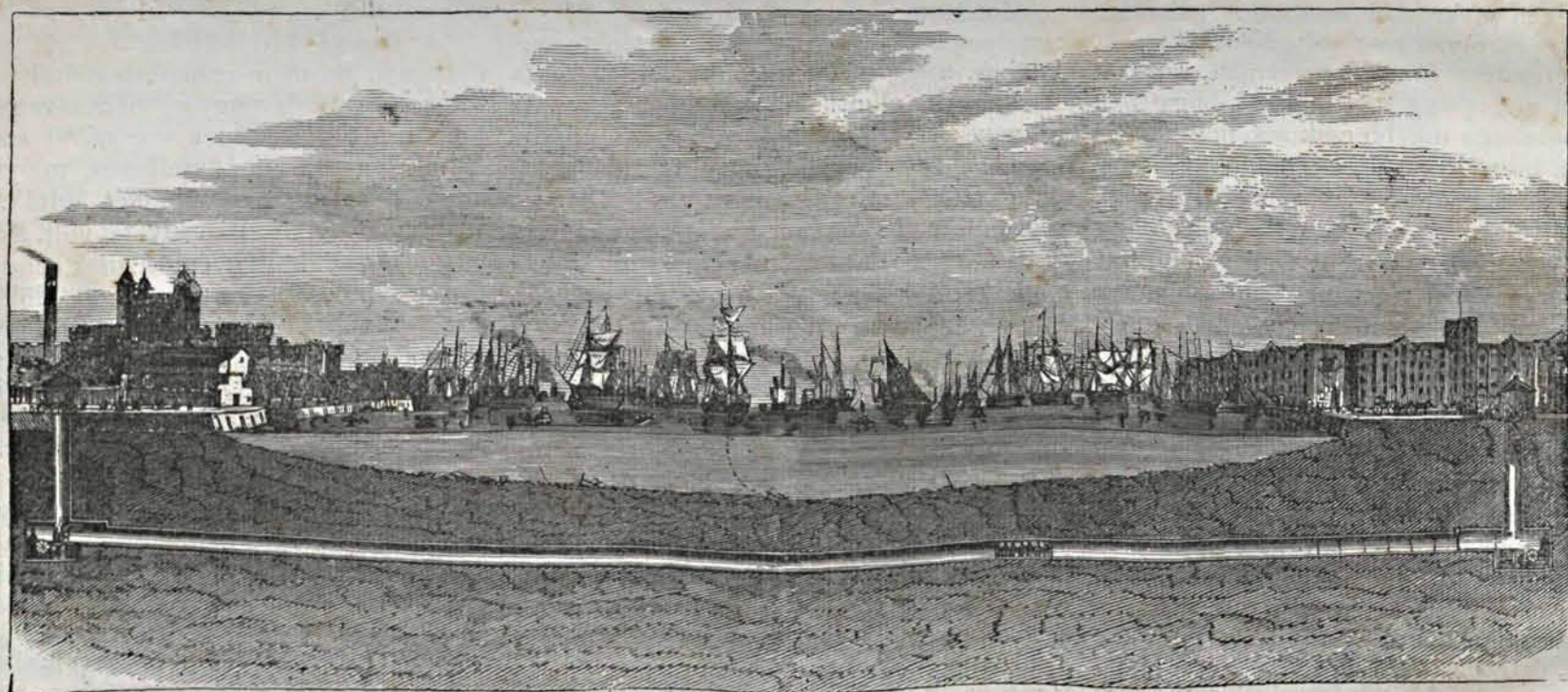
Nem győzött eléggé figyelmeztetni, hogy ha elmegegyez hazulról, ugyancsak jól bezárják ajtókat, ablakokat, mert a városban igen sok tolvaj létezik. „Még pedig magyar tolvajok” — tette hozzá nyomatékkal, mint a kiktől jobban kell félni, mint a másféltől. Példának okáért egy újabb esetet beszélt el, mely szerint egy szegény embert úgy loptak meg, hogy sár kunyhójának oldalán lyukat ástak és úgy törtek be hozzá. Ez csak egy volt ama sok példa közül, melyek engem élénken emlékeztettek egy s másra, mit a keletről olvastam. A lopás és rablás hasonló nemére csúsz több helyen az Ó-testamentum, valamint igen sok hindu legenda és dráma is; míg a görögök az ilyen mű rablásokra egész külön kifejezést találtak fel, *rois-zouphos*.

Kézfogás.

Előre is ki kell jelentenem, hogy jelen kis cikkünk nem a lakadalmat megelőző kézfogást ismerteti, ebbe úgy is bele tanul könnyen az illető, mi most a kéz-szorításról történelmi s lélektani elmélkedést akarunk tartani, hogy emberismeretünk ez által is gyarapodjék. Sokan a káponya alkotásáról

Az új Themse-alagut Londonban: Városterem.

Az új Themse-alagut átmetszete.

betűzik le a jellemet, mások a külmagaviseletet veszik föl elég hiányos zsinórmértékül: vannak, kik általok soha sem látott egyén jellemét vélik kiolvasni kéziratukból, hát abban nem lehet-e valami igazság, hogy sok embert már kézszorításánál fogva is megismerhetünk. Az arczjame még a legalaposabb, de nem tagadható el, hogy már a kézfogási mód sok tekintetben nagyon jellemző. Egy kézfogás, s meghatározhatjuk, hogy a kezető vagy elfogadó őszintén, hidegen, tetteve bánik-e az illetővel.

A kézfogás eredetét kinyomozni nem nehéz. Hajdan, midőn mindenki saját bírja volt maga magának, s önmaga önködött biztonsága fölött, a szövetkezni óhajtó egyének, jobbjaikat nyújták egymásnak, — azon kezét, mely támadott és védett, mely kardot, tört, baltát vagy más fegyvert

forogatott. — E tény azt jelölte, hogy a kéz üres, támadás vagy árulás nincs készülében. Ha egymás jobbkezt megérintik, akkor azt tartják: a fegyverforogtatáshoz szokatlan bálkézzel nem törnek egymás ellen, ezt csak alattomos gyáva teheti, ki barátságot színlelve, sújtja áldozatát. A kézfogás csaknem minden népnél a barátság s jóakarát hallgatóságos jele, míg a csók már forróbb szenvedélyt tanúsít.

A nők, mint azt számtalanszor észrevehettük, ritkán vagy sohasem ráznak férfisan kezét, még egymás között is tartózkodóbbak. Ennek igen természetes oka van. A tisztelgés őket illeti. Ha a másik nem iránt épen úgy fejeznék ki üdvözlőket, ez félreértésre adhatna alkalmat, s ezt csak akkor tehetik, ha az illető egyének hozzájuk köz-

ják veled, hogy azt az erőt, melyet kézszorításuk által tüntetnek ki, ha téged veszély környéke, melletted s védelmedre ajánlják föl. De midőn az ily látszólagosan derék emberek ugyan ezen szívességet tanúsítják olyanok iránt is, kivel először találkoznak ez életben, s alig félóra óta ismerősök, rögtön sejtethetjük, hogy ez inkább szokásból, mint a szív jósága áradásából ered.

Az ilyen embereket, a mennyire lehet, el kell kerülni. Heves kézrázásával azt jelenti, hogy téged őszintén tisztel, de mielőtt hátat fordítasz neki, elfeled, vagy a mi még rosszabb, ismerősei előtt téged csúfolni fog. Az a rögtön bízalmat közlékenység tanítson meg téged a távolodásra.

Másik, még ennél is visszataszítóbb kézfogás az, midőn a keztenyújtó, nem engedő át ko-

zét egészen, mint-ha attól tartana, hogytenyerét megégeti kezod. Az ily üdvözlés, jobb lenne, ha elmaradna, mert megvetést fejez ki. Inkább egy ellenség, kitél őrizkedhetünk, mint az oly ismeretség, kit nem nevezhetünk barátoknak. — Azonban az is megcsik gyakran, hogy az ily kézszorítást nem a kevélység, hanem az illető szerénysége eredményezi. Ha egy tulszerény férfi nem ad úgy kezét, hogy a másik azt barátságosan megszoríthassa, az saját hibája, s jellemgyöngeséget árul el.

Kidíhatlan kézfogás az, midőn valaki csak egy újat méltatja a

másik tenyerébe jutásra; az ilyennel nem lehet szívesen barátságot kötni, ha ugyan van bennünk az önértetnek némi nyoma. Ez az egy új az egész embert megismerteti velünk.

A bálkéz nyújtása barátságos üdvözléssel udvariatsággal, mit néha szándékosan felsőbb rangban állók követnek el alattvalóik iránt. A valódi férfi sohasem használja ez eljárást felsőbb-sége előtüntetésül. A szegény bálkéz hitelét a szokás rontotta le. A jobbkezt forgatta a fegyvert, az volt első mindenben, a bálkéz csak szolgál, segéd maradt, ügyetlen, úgy hogy példabeszéddé elfogadott szólásformává változott, hogy a „bál-” ügyetlenséget fejezzen ki, azért ültetjük jobb felől azt, kit megtisztolni akarunk.

Keztyűs kézzel szorítani kezét nagy udva-

riatlanság, mit csak nagy sietség vagy szórakozottság igazolhat. Ez eszmé bizonyosan onnan származott, hogy a keztyű alatt valami rejtett fegyver lappanghat. Innen van aztán, hogy az őszinte tisztelget s barátság kimutatása végzett puszta kézzel kell jobbot szorítani.

Mennél nyíltszívűbb s önértetesebb valamegy nemzet, a kézszorítás annál inkább el van terjedve.

Egy szíves kézszorítás több embert nyerhet meg gyakran, mint a pénz. — Követek s tisztviselők választása alkalmával legnagyobb kelete van, s a kézadás csaknem egyenlő hitelű a becsületszóval. „Csapj kezét,” azt teszi, légy hivom.

A kézfogást nem is lehet kárhoztatnunk. Jól esik egy becsületes férfi vagy nő kezét érintve, azt nyilatkoztatnunk ki, hogy köztünk szellemi rokonszenven létezik, de vigyázzunk, hogy a kézfogás pusztán gépies szokássá ne fadjjon el, hanem legyen az mindig a szív belső érzeményének tiszta és hű tolmácsa.

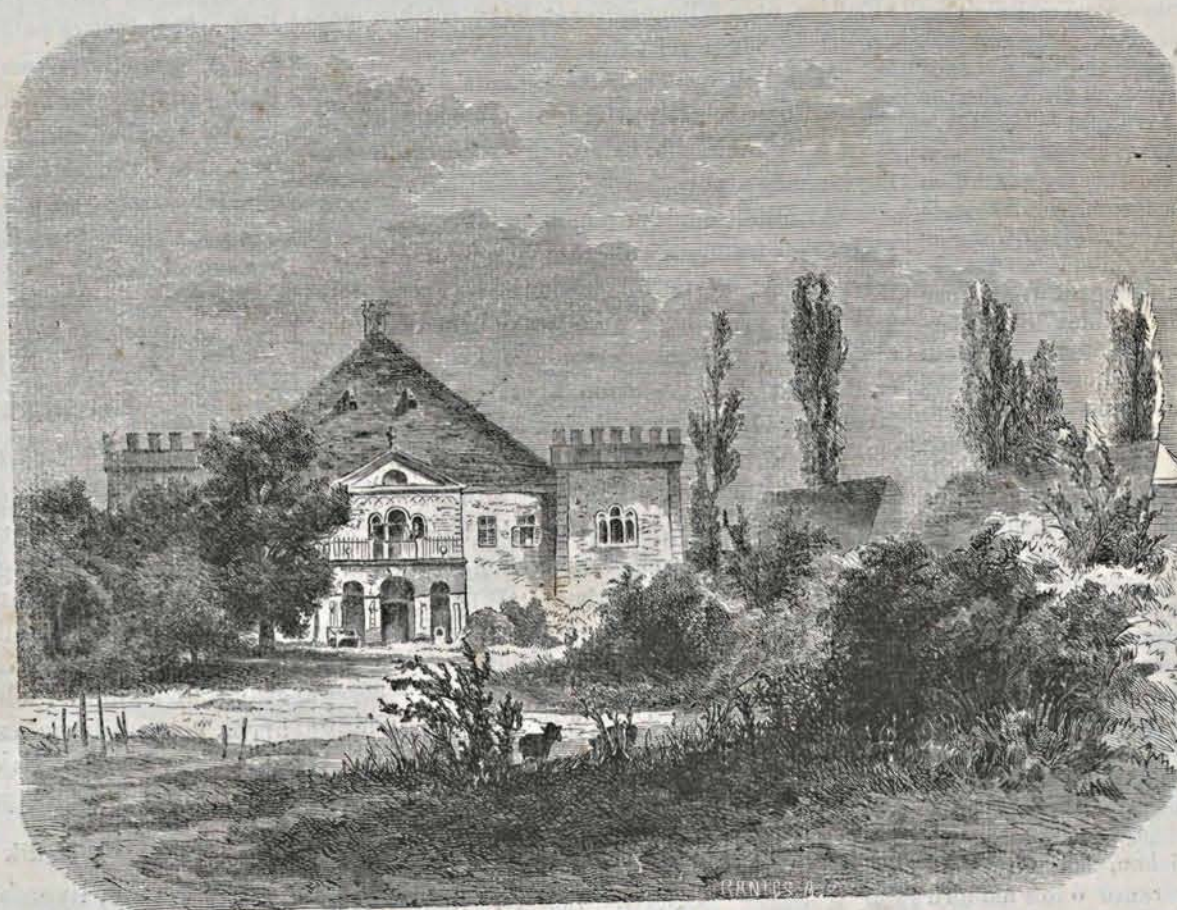
K. T. K.

Az új Themse-alagut Londonban.

A Brunel által épített alagutat Londonban a Themse alatt sokáig páratlan építménynek tartották a maga nemében, és habár jelentősége a világvasút forgalmát illetőleg távolról sem felelt meg a róla fordított idő- és költségparaszatnak, de legalább hatalmas bizonyítékot szolgáltatott a genialis építő-jének morész-ségéről, ki-tartásáról és ügyességéről. Tízennyolcz évi munkába került — s ez alatt is a vállalatmindegy-re veszélyeztetve volt a víz betörései által, és e szerencsétlenségeknek hét munkás vesztette életét, — míg az alagut annyira elkészült, hogy 1842. augusztusában a két iv közül, melyekből áll, az egyiket a forgalomnak át lehetett adni, mire aztán a következő év márciusában a másik iv is elkészült. Az egész vállalat összes költségei 600,000 font sterlingre rúgtak (6 millió forint).

Legújabb időben egy második alagutat a Themse alatt sokkal kevesebb költséggel állítottak elő. Az új alagut is természetesen a két part között óriásivá növekedett forgalom és közlekedés könnyebbítésére törekszik. Az új tunnel, mely

Tower-Hill-től Vine-Street- és Tovey-Street-be megy, körülbelül 1/2 ang. mfd hosszúságú és jóval szerényebb arányokban van építve, mint a régi. Hanem aztán elkészítéséhez 12 hónapnál több időre és 18,000 font sterlingnél több pénzre nem is volt szükség, s Barlow, az építő sem dicsekedhetik, mint egykor Brunel, hogy csodálatra méltó

Czegei kastély (Erdélyben).

művet teremtett. Az alagut mintegy 22 lábnyira fekszik a Themse ágya alatt; a közepén természetesen valamivel mélyebben. Az egész egy vascsőből áll, melynek roppant nagy darabjait vas- káposok tartják össze. Talaján vasút van lerakva, melyen egy nyolczkerekű vas omnibusz közlekedik, 12 személyre készítve. E kocsi egy hozzáerősített

E gépek egyszersmind arra is szolgálnak, hogy a közlekedést az alagut végei és a föld színe között létesítsék. Ugyan az alagut mindkét végén egy 60 láb magas nyílás vezet a föld felszínére és az résztint kőfallal, résztint egy vascsővel van kirakva. Ebben egy föl- és lejáró kocsi mozog, melyben hat egyénre van hely. Hogy pedig kevesebb erőfeszítéssel hosszabb mozgásba, megfelelő súly van rá kötve. A mi a súlybeosztást illeti, az egésznek a szerkezete körülbelül olyan forma, mint a budai gözsikló. A mozgást a már említett, alant fölállított négy löcrejű göz-gép eszközli. A netalán szerencsétlenségek kiküldetése végett itt is, mint a budai gözsiklónál, igen ügyesen van gondoskodva és így sem a láncok, sem a kötelek hirtelen elszakadása nem okozhat bajt.

Al-menetnél mindkétfelől egy kis házacskva van építve; itt jegyet vált az ember, beül a leszállító kocsi-ba, leereszkedik s alájutva legelőbb is egy kis várótoremből, hol ülőhelyek is vannak s azután az omnibuszba ül, mely vendégeit az alagut másik végére szállítja, hol aztán ismét föl-vonathatják magukat. A föl- vagy lemenet 25 másodpercet vesz igénybe, busz-ut pedig 70 másodpercet vesz igénybe, úgy hogy ha valahonnan el nem késünk, két perc alatt a Tower-Hilltől a Vine-Streetbe jut-hatunk. De még a legrosszabb esetben sem kell ez uthoz 5—6 percnél több, mert az omnibusz mindkét állomásról minden negyedik perczben indul. Mint-hogy fel- vagy lemenetkor csak félannyi ember juthat a kocsi-kra, mint az omnibuszra, így en-nek kétannyi-szor kell jár-nia, mint am- azoknak. — Előbb az első osztályú, 2 pence-t fizető, s azután pedig a második osztályú, 1 pence-t fizető utazókat viszik át.

Nemrég nálunk is volt szó a Duna ágya alatt építendő alagut-ról, de miután a lánczhidon kívül még két új hid építése van tervben, ezekbizonyára sok időre feleslegessé lesznek egy ily költséges és nehezen kivihető vállalatot.

S. L.

A czegei kastély és a czegei tó.

Az egyik képünkön látható épület a körülr- terjedő szep kerttel a czegei gróf Wass család ősi kastélya.

Czege a mezőség nyugoti szélén Dobokamegyében fekszik, Szamosújvártól mintegy másfél

Czegei tó (Erdélyben).

órai távolságra; lakosai nagyobb részint oláhok, kevés református magyar. A falu és észke s jelenleg is lakhelye a gróf Wass családának, mely család fáját 1176-ig viszi fel, s első őse Lob, ki a mondott évtől a görög császár segítségére állított magyar táborban derekasan harcolt. Ez a Lob, testvérel Tamással több falut nyert a királytól, mit a következő király 1230-ban új oklevéllel erősített meg. Lobnak fia Emich és Chama. Emichnek fia János és Miklós, kik a Vas melléknévet kezdik felvenni. Miklós fia Pál és István, kik 1363-ban Nagy Lajostól pallosjogot nyertek Czegre. Erdély történetében novák ez idő óta állandólag szerepel s kitűnő hivatalokat viseltek, s mind a harczterén, mind a zöld asztal mellett jeles hazafiakként szerepeltek. Miklós, György és Ádám testvérek 1746-ban gróffokká lettek. A Miklós és György ésa kihalt; de Ádám két fiától lejövölég jelenleg a család két ágban él s van kilencz férfi tagja.

A képinlön látható kastély, gróf Wass Jenő tulajdona, egy emeletes szilárd épület négy szögletbástyával. Az épületről az mondatik a családi levéltárban látható adatokból, hogy 1698-ban épült, ezt mutatja egy alább közlendő, újabb keletű felirattal, de ha az ember a pénzért megjárja s annak várák aljára álló vastag falait, faragott kőből s művészién elkészített ajiatit és ablakait látja: azonnal bizonyossá lesz, hogy az épület alsó része sokkal régibb a 17-ik századnál, s a kör- és csúcs-íves kőfaragványok sokkal régibb időkre s különösen az átmeneti korszakra utalnak, mely a czegei Wass család emelkedésének idejével majdnem egy időre esik. Ezenkívül, ha látjuk a szomszéd északi halmokat, melyek alatt terjedelmes, öt-hat század nemzedéket magukba foglaló sírboltok vonulnak — lehetetlen elhinnünk, hogy csak a 17-dik századba építettek volna ez erős lakot. Valószínű tehát, hogy a jó Wass György csak nagyban renovált.

Az épület keletre fekvő homlokzatán az erkély felett egy kőbe a következő ódon modoru sorok vannak véve:

„Ezer kilencvennyolcz hatszáz esztendőben,
Ez a ház Wass György által épült elsőben;
Annak fia László nemzett magzatokat,
De halál kívánja csakhamar azokat.
Wass Dániel ágon így Wass Miklósé lón
S Büdly Krisztinéd, kit a gróf társul vón.
Miklós halta után egy bástya ledüle
Es egy épület az özvegy készüle.
Ezer hetszáz hetven folytán felépüle
Es formában, s hogy az isten segítette,
Aladassék szent neve örökké érette.
Ki már gróf Wass Farkast itt oly fűvé tegre
Kitől izról izre ez ház urát végre.”

A házépítőt Wass György arról is nevezetes, hogy élete folytából, mely a Rákóczi forradalom idejére esett, kőtelekre menő naplót hagyott hátra, mely azonban még kiadásra vár.

A kényelmes épületet előlről kis park s hátra felé terjedelmes nagy kert veszi körül; és az udvartól közvetlen kelet-délre térül el Erdély legnagyobb tava a czegei tó. A mezőség kopár, erdősen hegyei közé benyúlva s mintegy az ordós hegyeket azokkal összekötve terjed e szép tó Czege alsó végétől Novaj, Szent-Góthárd és Gyöke felé. A tó terjedelme mintegy 2000 hold, s nyári időben közepe táján majd egész hosszán a víz mélysége 10—12 láb. A tó nagy része sűrű nád erdővel van körülveve — de azért pompás tükrei is vannak, a legnagyobb tükre Czege mellett; s szélein a víz iszapos, moesáros, libák, rucak, malacok kedvencez tanyája, de közepe felé kristály tisztá, zöld színű, fenekén finom fővény terül el s a legkellemesebb fürdés esik benne.

A parti nádasok telve vannak ezer meg ezer vadruzával, szárcsával, gémekekkel, néha vadludakkal és oly szép fényes mellű buvárokkal, melyekhez hasonlót eddig elő sehol sem láttam.

A tó halla is nagy mértékben bővelkedik, s télen át rajta mindig egyszerű halászatokat tartanak a birtokos gr. Wass-család tagjai. A tó alsó részén fűz- és egerfák közé rejtve egy kis malom áll s tisztá nyári estéken, hallgatva a malom kerekének méla csörmpölését s nézve a hegyek mögött emelkedő tele holdat a mint csillogó fényét a tó rezső hullámain szétönti, — egyike a legszebb természeti látványoknak.

Czege batarán és a tó körül s a szomszéd falvak, főként Göcse környékén folytonosan találunk régi fegyverdarabokat, római és görög császári pénzeket s más apróságokat. A tó partja 1282-ben csatát ér volt. Az Oldamur vezérlete alatt csatangoló kunokat ugyanis Kun László és Lordand erdélyi vajda itt keményen megverték. A kunok egyrésze fogságba esett a többi kiszaladt Erdélyből.

— k.

Még egy adat Batthyány 1849-ki temetéséről.

Gróf Batthyány Lajos tetemének 1849-ben a Ferencziek sírboltjába történt eltakarítása, egy szemtanú, Szántóffy kanonok nyilatkozata után — mely előbbi adatainkat, jelesen a Dank Agáp előadása után feljegyzetteket nagy részben megerősíti — eléggé föl van már derítve.

Mi a holttestnek dr. Hausmann által átvételét s a Rókusba szállítását illeti, az eddig közlötteteket a leghitelesebb helyről nyert értesüléseink folytán még a következőkkel egészítjük ki.

Az elítelt miniszterelnök családja, mikor már a kivégzés bizonyos volt, október 6-án gróf Károlyi Lajost kérte föl közbejárására, engedélyt eszközölni arra, hogy a holttest eltemetés végett a végrehajtás után a családnak kiadások, s e czélból azt dr. Hausmann a család házi orvosa átvethesse. Gróf Károlyi Lajos, ki a magyaroknál volt fogva Komáromban s onnan épen csak az imént szabadult volt ki, a legalkalmasabb egyén volt arra, hogy ily szomorú kedvezményt a császáriaktól kieszközölhesse. Dr. Hausmann a következő (németül fogalmazott) felhatalmazást nyerte tőle:

Beugriff

daß Vorzeiger dieses Dr. Hausmann beauftragt sei den Leichnam des Grafen Louis Batthyány von der Frau Gräfin Toni Batthyány nach der Execution zu übernehmen und das Nöthige zur Beerdigung zu verfügen.

Pest, den 6. Okt. 1849.

Im Auftrage der Frau Gräfin
Batthyány
Graf Louis Károlyi.

(Bizonyítvány)

arról, miszerint az előmutató: dr. Hausmann van megbízva, gróf Batthyány Antónia által, hogy gróf Batthyány Lajos holttestét a kivégzés után átvegye s az eltakarításra nézve a szükségeseket megtegye. Pest, 1849. okt. 6-án. Gr. Batthyány né megbízásából. Gróf Károlyi Lajos. (P. H.)

E felhatalmazással dr. Hausmann lóhalálában sietett, a bérkocsist nyaktörő sietségre unszolva, a kivégzés helyére. Közel volt már, midőn a végzetes lövéseket eldördülni hallotta. S a veszthely körül több rendbeli sorban felállított katonai négyszögöt a legnagyobb nehézséggel áthatolva, az áldozatot, mint egy lelőtt nemes vadat, vérében heverve, halva találta a földön. A kivégzés végrehajtó parancsnokához intézett kéréseinek, melyeket egy általa jól ismert s ott szintén jelen volt fiatal lovasszint Frankenstein is a legmelegebben támogatott, sikerült végre kinyernie, hogy a holttest neki átadások, de csak miután a katonai vésztörvények szerint három óra hosszant illetlenül hevert a földön, ott a hol épen elbuktott vala. A katonai négyszög folyvást szigoruan őrizte a testet s bomlatlanul állott.

Ezalatt tökéletesen setét este lett. A holttestet akkor a legközöségesebb létrás szekérre tették, s mire a roppant néptömeg is széteszött, a katonai négyszög is engedett, hat kürraszirtól kísérv a kocsi a Rókusz-kőház felé megindított. Megérkezvén oda, a vasasok eltávoztak s ezzel a katonai felügyelet megszűnt.

A kőházban a holttest a leggondosabb orvosi vizsgálat alá vétetett; a sebek helye, száma, mélysége, iránya szigoruan megállapított; s amennyire az idő rövidsége és a helyzet kényszere engedte, a test — futólagosan legalább — némi bebalzsamozásban is részesítettett.

Csak másnap, október 7-ike folytán sikerült engedélyt eszközölni ki, hogy a holttest a józsefvárosi temetőbe, jeltelen egyszerű sírba letéessék. Ennek folytán Pestváros akkori ideiglenes polgármestere Koller F. a következő engedélyt állította ki dr. Hausmann részére:

Herrn Dr. v. Hausmann ist gefattet die Einnie mit einem Leichname zur Beerdigung dieses frei zu paffiren. Pest, 7. Okt. 1849.

F. Koller,
Subst. Bürgermeister.
(L. S.)

(Dr. Hausmann urnak megengedtetik, hogy egy holttesttel, annak eltakarítására végett, a vonalon szabadon átmeheessen. Pest, 1849. október 7. Koller F. helyettes polgármester.) (P. H.)

A pecséten e magyar körirat olvasható: Pest. szab. kir. város tanácsai pecsétje.

A további történeteket: mikép vitetett ki a test, okt. 7-kén este, kegyes cselből a sorompón, mikép hozatott vissza s helyzetetett el a ferenczrendiek sírboltjában, előbbi közleményeinkből már ismerik olvasóink.

Egy árva fiu.

Irta DICKENS KÁROLY.

I-ő fejezet.

Az bizony, ilyenformán történt: Azonban, a mint tollammal kezembem itt ülök, reá tekintgetve e szavakra: úgy rémlik előttem, mintha ezek a következőkkel látszólagos ellentétben, mintegy félbeszakításban, állának. De ha mégis e szavakat ki nem töröm, tanúságot tesznek arról, hogy mily nehezemre esett megkezdenni nyilatkozatomat. Sajátságos bekezdés, de mit tehetek róla, ha jobbat nem találok.

II-dik fejezet.

Az bizony, ilyenformán történt: Azonban a mint ama szavakra tekintgettem, s összehasonlítottam az előbbi bekezdéssel, úgy tapasztaltam, hogy megint ugyanazokat ismételtam. Ez annál bosszantóbb réám nézve, mivel most már egészen más összefüggésben alkalmazom. Mert öszintén ki kell nyilatkoztatnom, hogy a képzeletem élébe tolakodó bekezdést mindenképen kiküszöbölni akartam, s azt egy teljesen más neművel szándékoztam fölcserélni, életem előbbi korszakán kezdve megismertetésem. Neki vágok hát meg egyszer, de e második bukásomat sem töröm ki, hogy lássa meg mindenki, miszerint nem czéлом sem értelmi, sem érzelmi gyarlóságaimat eltitkolni.

III-dik fejezet.

Most hát már nem vágok neki egyenesen, hogy mindez, miképen történt, csak majd lassacskán megyek messzire. Mindenekelőtt a természetes renden tartuk meg, mert csak így jöhetünk a dolog sorára.

Szüleimnek a legnyomorultabb életmód jutott osztályrészül, s magam is gyermekségemben velök együtt Prestonban egy pin-czelakban tanyáztam. Még most is fülemben cseng Lankashire atyus fapapucsának az utczakövezeten keresztül hatoló dübörgése, mert úgy dübörögni rajta kívül senki nem tudott; jól emlékezem még most is, hogy midőn anyám a pinzelépcsőn lefelé jött, legelőször is lábain kezdtem észlelni kedélye állapotát, azután térdein, mellén, s végre arca tünt elő, s fejezte be a kémelés jó vagy rossz, de mindig bizonyos eredményét. Ez három tényt világosít föl, azt nevezetesen, hogy én nagyon félénk voltam, továbbá, hogy a pinzelépcső meredek, s végül a bejárás nagyon alacsony volt.

A szegénység ugyancsak bele vágta hosszú karmait anyám arcába, egész természetbe, de különösen az ő hangjába. Szavait rikácsolva ejté ki, mintha harapófógóval húzták volna ki száraz torkából, s a pinzelében úgy jártát köröskörül szeméit, mintha folyvást azért zsemlélődnék, hogy sovány és éhes... No már ezt meg kell adni, hogy apám hősiesebben viselte magát; a

görnyedt vállu öreg kényelmesen henyeit a háromlábú széken, anyám azonban türelmetlenül rántotta ki aloa a széket, sürgetve őt, hogy akárhonnan pénzt kérésen. Akkor kedvetlenül lépdelt fölfelé, én pedig összehuzva magamat, a szegletbe hunyászkodtam, nehogy anyám keze a hajamba tévedjen.

Anyám minduntalan gonosz kis ördögnek nevezett engemet. — Ha azért sirtam, mert féltem a sötétben, ha a hideg rázott, vagy éhség kintzott, ha a tűzhelyhez kuporodtam, vagy mohón ettem, ha volt valami, anyám mindig ezt ismételtette: „oh te gonosz kis ördög.” Ebből természetesen az következő, hogy utoljára csakugyan elhittem magammal, miszerint én t-testől lelkestől gonosz ördög vagyok. Hát nem gonoszság volt e tölem, ha szerettem a jó meleget, ha éhes voltam, ha sovárogra tekintetem azon jó falatra, miből én egy morzsát sem kaphattam.

Néhanapján mindkettlen elmentek munka után látni, mikor is engem egyikét napra bezártak a pinzelébe. Ekkor már igazán gonosz ördög voltam. Mindent kívántam, csak a nyomort nem, ohajtám anyám apjának halálát, ki Birminghamban gépész volt. Még régebben hallottam anyamtól, hogy nagyam halála után „ha pörét megnyerhetik”, egy egész udvarház birtokába jut. S én gonosz kis ördög hideg meztelen lábammal kevélyen lépdeltam a tört téglán, mintha nagyapám hulláját taposnám, már képzeletemben a sok házat élélt, italért s csinos ruháért adogattam el.

Elvégre sötét pinzelékben is történt változás. A mint az átalános változás le ér a polczig, úgy fölré odáig is, hová csak emberi erő fölkiázhatja magát, s több változást eredményez.

A pincele legsötétebb zugában valami rongyfűle halmaz volt, mit mi „ágyagnak” nevezünk. Ez ágyon fektült anyám három nap óta, s csodák csodája egyszersem kelt föl, s a mi több, időnként elkezdett nevetni. Ha azelőtt valaha hallottam volna ez aszszonyt nevetni, sajátságos kacagása megfagyasztotta volna véretem, így is megreszkettam arra, de apám még jobban megijedt, s koronként vízzel kinalta meg. Azután egyszer jobbra, másszor balra forgatta fejét, és dalolt, dalolt torka szakadtából. Nem lett jobban, sőt azután apám is ledőlt, együtt nevettek, daloltak, én pedig mindkettőjüknek vizet adtam, úgy aztán mindketten nevetve, dalolva aludtak el; hidegek voltak mint a jég, nem ébredtek föl.

(Folyt. köv.)

Kaliforniai képek.

VII.

Sötét képek.

Kalifornia népet a szőnyegre hozott chinai kérdés megoldása jelenleg komolyan foglalkoztatja; vannak, kik páleztát törni akarnak a mennevei bevándorlók feje felett, de más nézetű polgártársaikban egy ily szenvedélyes chinai védőkre találunk.

Azon kérdés: vajjon eltűnjék a chinait, a fehér ember társadalmi körében, vagy no? a század felvilágosult szelleme, s a keresztény szeretet tanai szerint, minden legkisebb habozás nélkül igenleges megoldást kell hogy nyerjen. Hogy pedig az új államra az olcsó munkából háramló előnyök, kárpótlandók-e azon állítólagos erkölcsi és közegészségügyi sülyedést, mi a chinai beköltözés ellenéről használtatik, azt a jövő fogja megmutatni.

A nélkül hogy czéлом volna a minket kevésbé érdekli mongol faj viszonyait részletesebben taglalni, jelenlegi cziklem feladatától tűztem a sötét függönyt fellebbenteni, s a chinait úgy mutatni be a magyar olvasónak, a mint az valóban szemléltethető a nyugati félgömbön.

Mindamellett, hogy a nehezen kiaknáz

ható chinai nyelv a kaukázai fajt bárgyu együgyűségében „barbár” ezimmel tiszteli, s saját házaja lakosait „hold fiait”, „a mennevei birodalom szülöttéit” s több ily ékes czimekre méltatja, — ki életmódjukat, szokásaikat erkölcsi életüket, s magát túlélt sajátságos civilizációjukat, habár nem saját hazájokban is, tanulmányozhatja: szíves örömmel lemond az ily chinai mennevei jogról, s szerencsésnek vallja magát, hogy nem a virágos mennevei birodalomban született.

A chinai bevándorlás indoka ugyanazon forrásból ered, mint a fehér emberé; a vonzó de-lejtű: az anyyi csábérvél bíró kaliforniai arany. A külföldi barbárok hazájában, a szülőföldön élni alig tudó chinai széles alkalomra talál, helyzetét javítani, sőt nem ritkán gazdagságra vergődni. A chinai Kaliforniában a messze terjedő gazdasági és bányászati üzletekben van szétszórva; szorgalma, józan élete, csendes szerény magaviselete példabeszéddé vált, s meglepő az ily látszólagos jó magaviseletű egyénekben a legnagyobb ellentétet, a legfoslettebb szenvedélyesség találai fel.

Egy népet sem itélhetünk meg mig külsőlelményeit, szokásait, életmódját nem ismerjük. A fehér ember a chinai életszabályait csak is megközelítőleg képes felfogni, annak nyelve, természet, vallása, nézetei a miénkől annyira eltérők, hogy mi őt sem kellőleg nem méltányolhatjuk, sem tökéletesen fel nem foghatjuk: az egész chinai nép még napjainkig bizonyos rejtelmesség sötét leplebe van burkolva, s mi csak arról hozhatunk ítéletet, a mit látunk. Mielőtt ehhez fogunk, tekintsünk utána, mint él a chinai a nyugati kereskedés metropoliszában; e végre a chinai városnegyedben kell egy kis kellemtelen, de szükséges sétát tenni.

Hány ezer konfucziista lakja azon kerületet, azt pontosan kipuhatolni nagyon nehezen lehet; az ez évben bevégezt cenzusz a város népességét 170,000-re tevé, ez összegből 15,000-et nagy kérdőjellel számít a chinaira, e szám oly változó, hogy lehetetlen valódi létszámukat meghatározni.

A szorgalmas méheket és hangyákat utánzóva, csapatokban élnek, s ép oly kiváló szeretettel vannak a szufolás iránt, mint a bolyban a hangyák; a térséget, szabad lejárását megvetik, s úgy látszik mintha, a mennevei kényelmet csak ott lehetne legkedélyesebben élvezni, hol a legszűkebb térben a legnagyobb számú halandó van összehúszva. Hogy mily tökélyre viheti a chinai ezen sajátságos emberi összezúkolást, erre a Jackson-utczában levő Mo. Evoy-féle épület a legbeszélőbb tanubizonyoságot szolgáltatja. Az épület három emeletos, középen tágas, nyílt udvarral: homlokzat hossza 68', láb, míg az erre függőleges vonal hossza 137', angol lábat tesz ki. Ezen épületben jelenleg több mint 600 emberi lény lakik, s volt idő, midőn azon fedél 1000 chinait árnyazott.

A bemenet az udvarra vezet a látogatót, melynek minden oldalán alacsony ajtók, ép oly kicsiny, alacsony és sötét szobák vezetnek. Ezek egyike mintegy 12 láb hosszú és 8 láb széles, melynek közönséges neve „Opium den”; e hályékban az opium élvét barátság csekély 10 centért nagy szippantásokat tehet ezen test- és lélekrontó bódító szerből; az egyik szögletben egy-két láb magas emelvény áll, s a gyékénnyel terített padolaton ezen fontos vállalat elnöke ül s nyújtózik mandarin méltósággal egész naphosszant; körülötte a mámor bódítottok kellekei: sulyos fazekak, pipák és kiolthatlan lámpa képeiben hívogatják élvezetre a chinait, az üres fanyoszolya kényelme azonban új 10 centért vásárolható csak meg. Az ily egyszerű butorizzattal ellátott szobákban gyakran 30 személy van összehúszva a mámorosodás stadiumában; a végletekig jutottak egész testök hosszán nyújtóznak az ajtó előtt összehúszva, vagy oly formán összekuczorodott csoportot képeznek, mint nálunk a szalma-aljazaton nyugvó sertések téli napokon. Az egész kép a legfestőlebb színezetet nyújtja, s undorral fordulunk el ezen holtól, mindamellett, hogy ez a maga nemében a legelőkelőbbnek tartatik, s több száz más alacsonyabb hasonlajta chinai intézet között vezérszeretepet játszik.

Az udvar ellenkező oldalán egy olcsó „chinai lazakonyha” tölti el orr- és szemszertó buzzal az egész udvart; gyalulatlan deszka darabokon félig füstöl, valami gyanus mázzal bevont sertésnyegedek, vese pástétomok, máj darabok, különös befűtött rejtélyes tészta s sütemények ragyogóra fűnázolva, egész üst fölt rizz társaságában, egy tencsáni drótos tisztaságú czipos menneviszakács étvágyzó műkirakatait bámulatják. A látottak a

legpáncélozottabb gyomru keresztényen orrát is annyira sértik, hogy öntudatlanul menedéket keresve — az első emeleten találja magát. Ezt csaknem kizárólag opium-kereskedők, szatócsok, vendéglősök s főbb orgazdák és czinkosok lakják; állítólag ezen szobák némelyike valóságos tolvajbarlang, mivel lakosai nappal éjjeli álmatludva, este deneyékpép röpülnek ki a préda után.

A felsőbb két emeletbe durva, szemetes, szennyes falúcsó vezet; mindkettő ép oly szűk és visszatartó szobákká van osztva, mint az első rész s csupa nő személyektől van népesítve, hol a szerencsés kártyás, a siker-jutalmazott tolvaj, a fortunától kegyelt kereskedő tartja magán-háremét. A vásárolt rabslangának nagyobb része az importáló társulat ügynökeinek ellonórsága alatt bocsátja magát áruba, s tölti a legelvetemettebb szívű Nábóh erszényébe a szennyes keresetmód szégyenfilléreit.

A chinai társadalmi fogalmak szerint a nőben semmi nemesebb, magasztosabb erkölcsi érzetet nem lehet keresni; eszerencsétlenek valamennyien állatias, aljas nézetekben neveltetve, semmi más kilátással s magasabb életfeladattal nem bírnak, mint magukat külsőleg minden áron vonzóvá tenni, s minden legkisebb vonakodás nélkül engedik magukat, kereskedelmi czikkéül eladatni. Ez azon sors, a melyre — chinai nevelésmód szerint — hivattva vannak, s ha a körülmények, hiúságuknak hízogó gazdag ember birtokává tehetik, roményeik netovábbját elérve, sorsukkal teljesen meg vannak elégedve.

A chinai nő nem szokott divatot Párisból kölcsönözni, a pillangó szarványak s madár bűböt jelképező hajék ezredévek hagyományja; a karmín pirosra festi a viaszszínű arcot; csillogó üveg haj-, nyak- és fül-ékei, s a vagyonai állás szerint szövet vagy selyem köntösök változatlanul megtartják régi alakjuk és szabásukat; a piczire szorított lábat teknő talpi, ékesen himzett papucs fedi; az ily többé vagy kevésbé tarka és kirívó mezbe burkolt chinai nő teljesen meg van elégedve, s a korlátolt élme-látatára nem csapong elérhetetlenek után.

A chinai férfiban a honszeretet egy szikrája sem ég, vallása a hagyományos szokásai azonban arra tanítják, hogy csontjai Konfuciusz földében kell hogy nyugodjanak, ő csak ideiglenesen vesz búcsút honától, s reménye, hogy életben tért haza, törhetlen; ha azonban számításában csalatkozik is, meg van győződve, mikép bárhol s miként, hamvai az ősi sírja mellett fognak nyugodni.

Ha egy chinai férfi hal meg, ennek hült tetemét bármi áldozattal is haza szállítják elől honfátársai, a nőkkel könnyebben veszik a dolgot, őket alacsonyabb teremtetésnek szokták tekinteni, s ha egy ily szerencsétlen kimul, e szomorú eset csak annyira illeti meg a chinait, mint egy kedvencz ló, vagy elkényeztetett ölel halála.

Egy chinainak sincs eszében Kaliforniát a landó lakásul választani, nojt vagy kedvenczet Chinában hagyja, s ott pénzbeli tehetsége szerint vásárolt, ki ideiglenesen a hátrahagyottat kárpótolja.

A chinai társulatokat képviselő kalmároknak sas szemük lévén az üzleti dolgokban, már régóta átlátták, hogy a nőkkel való kereskedés roppant osztalékokat nyújt; mivel pedig Chinában mi sem olcsóbb mint a nő, mig Kaliforniában csaknem egyenlő súlyu arannyal fizetik ez árucikket, mihamar megkezdte a chinai nő nagyban való behozatálát. Minden Chinából érkező gőzös szakra menő ily szerencsétlen rabslangákat hoz a piaci szükséglet fedezésére. Egy ily szomorú jelenetet „A chinai gőzös megérkezése” cím alatt közöltem már e lapok hasábjában. *)

A megrendelő különböző czégek könnyű szerrel s jó nyereséggel szabadulnak meg ez élő árucikkeltől. A szállítmány legkiválóbb része, az eleven, friss, erőteljes nők, külön rendletek szerint, gazdag kereskedők s jó módú szatócsok részére már előre le vannak foglalva. Az import többi része, részint a chinai közönség, részint fiók intézetek, vagy egyesek által 200—500 dollárjával vásároltattik meg fejenként, ifjuság, csinoság, szeretetreméltóság, s egyéb bajai árnyában.

Mint minden áruban, úgy itt is van rosta-alj; de hova lesz az ilyes: azt áthatlan sötét lepellet takarja a tett szennye.

Mikép értelmezi a chinai a könnyűleletet és kegyeletet: azt egy ugynevezett chinai körhiz leírásából legjobban fogja belátni az olvasó.

Gyertyavilággal kezünkben, a léghatlanul

*) A „Vasárnapi Ujság” f. évi 20-dik számában.

elzár, penész és szeméttől csaknem eltorlaszolt keskeny folyosó végén egy alig 5 láb magas durva faajtóhoz, s ezt felnyitva, 9 láb hosszú s mintegy 7 láb széles szobába érünk, ennek neve „hospital“, hová a már használatlan és gyógyíthatatlan betegek vitetnek meghalni. A hely a legrendább, a fal hosszában, mintegy 3 lábra a mocskos padlalat felett 4 láb széles faemlékny vonul el, mire kétélavult rízszalma gyékény van terítve; asztal, szék, ablaknak semmi nyoma, a legtökéletesebb napugár sem volna képes éltető szikráját ide vésztetheti, a légkör zárt, pangott, nyomasztó, bűzös, kór és ragály csiráját hordja éltető éleny helyett.

Ezen helyre hoztatnak azon teremtmények, kiket a kór annyira lesújtott, hogy többé nem használhatók, s a birtokló egyének vagy társulatnak terhére válnak: ezen nyomoru barlangban, barát és tulajdonostól elhagyatva, senki segélyére sem számíthatva, a földi kísértés végperceiben minden isteni vigasz reménye nélkül végzik be a szerencsétlenek számadó földi pályafutásukat.

Mielőtt azonban az élet e számkivetési helyére hoztatnák, előbbi lakásaikon egy kínai orvos láttelele mondia ki a gyógyíthatatlansági végítéletet, minek folytán a halálórája megérkezte felül tudósítják a szerencsétlen áldozatot; tudva, hogy tiltakozás, könyörgés mit sem használ, az minden legkisebb ellenmondás nélkül nyugszik meg sorsában. A beteget a hospitálba hozzák, az ajtón beérkezéskor, s a gyékényre fektetik; oldala mellé egy fazék viz, egy más fazék rizs, s egy égő lámpa helyeztetik, az ajtó reá zárván a szerencsétlen így sorsára hagyatik, s meghalni kényszerítetik.

Az élet s az elítelt közé egy mentő kar sem ajánlkozik segítyt nyújtani, a kínai törvénynek mindenki vakon engedelmeskedik. Az egész mongol fajban sokkal gyengébb a részvét, szánalom és kegyelet érzet, sem hogy az ily borzasztó ítélet ellen, ha egyszerű kimondatott, sikra keljen.

Néhány nap múlva a lámpa kialszik, rizs és vizes fazék üres és száraz. Kiknek a bűnhely felügyelőkre van bízva, már eleve tudják mikor alszik ki a lámpa tüze, s midőn az időpont elérkezett, az áldozat hült retomeit elvieszik, a zárt ajtót felnyitják; rendszeren jól számították, mert éhség vagy öngyilkosság hullát juttat kezeik közé. Néha azonban az élet nem repült el, az orvos életszírát talál a vélt hullában: ez eset az ítéleten azonban mitsem változtat, őt holtat keresnek s soha sem távoznak a nélkül. Ha az áldozat beléptükör éltne, rövid néhány perc alatt holt testet visznek ki; a szív nem dobog, a lélekzés megszűnt, a szenvedés sárházából a lélek kirepült. Hogy cselekedtek ezt? vért eresztnek-e, megfojtják vagy megmérgezik az áldozatot? ezt csak a titokba avatottak tudják.

Egész tucatnyi ilyeszerű kórház lehet ezen keresztény és a felvilágosodás zászlaját magasan lobogtató városban; a rendőrség által felfedezettek ritkán vagy soha sem használhatnák, hogy azonban több ilyenféle intézetek léteznek, és folytonosan használatban vannak, a felől alig lehet kétség.

A szabad Amerika évenként milliókat áldoz a pogányok megtérítésében fáradozó missionáriusok segélyezésére, távol nyugoti partjain azonban szemet huny a kereszténységgel ennyire össze nem férő bűntettek.

Tagadhatlan, hogy a kínaiak ügyesek, szorgalmasak, jó felfogásúak, a nem könnyű angol nyelvet sikerrel és gyorsan tanulják meg a rendes iskolázás folyama alatt; azonban a keresztény vallás elveit sem méltányolni, sem felfogni nem tudják, a láthatatlan istent imádni — kirold eddig

soha nem hallottak — túlhaladja korlátolt képességüket, s a jövő élet büntetése és jutalmában sehoggy sem akarnak hisni. Képtelen lévén a kínai növendék a keresztény vallás elveit méltányolni, az abból kifolyó erkölcsi kötelességet is szintoly alaptalannak tartja.

A kínai városnegyed feletti örökösödés Wood-raf rendőr tiszt van különben megbízva; s az ő szíves barátságának köszönhetem a sötét régiókba való bepillanthatóságot s az ő védszárnyai alatt lehetett Chinát San-Franciskóban megtekintem. Sarlay Pál.

Egyveleg.

○ (A szakál viszontagságai.) Közlebről egy kisebb rendű német államban a kormány megtiltotta hivatalnokainak a szakálviselést, vagy legalább is nagyon megszorította. Némelyeknek éppen semmiféle pófaszort nem szabad viselni, másoknak pedig csak bizonyos meghatározott szabályok szerint, s csak igen csekély ama boldog emberek száma, kiknek tetszésük szerint szabad viselni azt a diszt, melylyel a jó isten arcukat meglátogató. E különös rendelet régi idők emléket idézi vissza lelki szemünk elé, mikor az ilyeszerű intézkedések még in floribus állottak.

Általában a szakállnak és bajusznak az ó-tos-

részjelvényt szoktak adni, melynek egyik felén egy orr volt nagy bajusszal és hosszú szakállal, s alatta a szavakkal: „Boroda lichnaja tiagoza“ — másik oldalán pedig orosz nyelven ez volt fölírva: „A szakáltakat lefektet“. Következés pedig az lett, hogy a gazdag emberek ugyan fizettek drága szakállukért, de a parasztok többé felé se mentek Moszkovának és Szt.-Pétervárnak, s így a két főváros lakói panaszkodni kezdtek, hogy a piacon semmit sem kaphatnak, mert a parasztok nem visznek. Utoljára is meg kellett engedniök a föld népnek a szakál-viselést. E szakál rendszabályok többi részei a nagy czár utódai alatt is jó sokáig érvényben maradtak és csak II. Katalin szüntette meg azokat.

○ (Beszélni nem mindig ezüst.) Lucca Paulina asszonynak legutóbbi sz.-pétervári vendégszerelése alkalmával a híres primadonna (Bismarckkal való ismeretségéről is híres) kezdte az ottani társaság beszélgetése tárgyát. Egy Pétervárról kiinduló vasuti vonat másodosztályú coupé-jában is élénk társalgás folyt a híres énekesnő felől, ki az előtti estén vett búcsút a közönségtől az „Afrikai nő“-ben. Egy hölgy nagyon csipős kifejezésekben nyilatkozott Luccáról: „Nagyon öreg már szerepéhez, sőt általában a színpadra is; rég vissza kellett volna már vonulnia; régebben érhetett valamit, de most nincs meg benne a klasszikai nyugalom, s még a mellett milyen csunya is!“ Azután egy mellette ülő idegen urhoz fordult a beszédes asszony: „Nos, uram! ön mosolyog és nem szól. Hát nincs igazam? nem elvirított-e már Lucca?“ „Ugyan kérem — válaszolt a kérdező — a kérdés az, hogy a kérdés — mondja ezt meg Lucca asszonynak magának; szemközt ül önnel.“ Kinos pillanatok állottak be a társaság közt. A beszédes hölgy minden ily helyzetben kigondolható montegetőzéseket fölhozta. „Bismarckot esdek — szólt dadogva — tegnap esti roszulátam lehet az oka, — aztán meg csak egy kis részét hallottam a szerepnek. Az ember könnyen itél. Aztán meg a „Vossische Zeitung“-ban melyet járatok, mindig csak ócsárolni hallottam kegyedet. De az a kritikus, az a tudatlan fickó, bizonyosan valami vakmerő és utálatos ember lesz.“ „Nem mondaná ön azt meg egyenesen neki?“ — válaszolt Lucca asszony, finom mosollyal mutatva az idegen urra, — éppen ön mellett ül.“

○ (A hirdetés hatása.) Ha azoknak a gyakran nyegléskedő és humbugszerű hirdetéseknek semmi hatása sem volna, bizonyára nem pazarolnának rájuk oly nagy összegeket éppen a legszorgalmasabb és legkapzsisabb üzletemberek. Azt a sajátos hatást, melyet egy hirdetés az újság-olvasóra gyakorolni szokott, egy amerikai hírlap-író következőleg határozza meg: „A hirdetés először jelenik meg nyomtatásban. Az olvasó észre sem veszi. — Másodszor jelenik: az olvasó észre veszi, de nem olvassa el. — Harmadszor jelenik meg: az olvasó elolvassa. — Negyedszer: már a hirdetés árucikké válik. — Ötödik megjelenésénél jelenik el először. — A hatodik beiktatás után elhatározza, hogy a hirdetés árucikké válik. — Végre a hirdetés hetedik megjelenése után csakugyan vásárol a hirdetés árucikké. E definíció meglehetősen eredeti, de van valami igaz is benne.“

○ (Ellenmég.) Francozországban nemrég egy egyén 200 szál gyufa fejével meg akartán magát mérgezni, hogy a hatás annál gyorsabb legyen, még egy jó adag terpentinszeszt, s erre vizet ivott. Mi történt? Egy kis gyomor- és fejfájás után mintegy két napig hatalmas viszomjat érezett, mely után visszanyerte teljes egészségét.

Melléklet a Vasárnapi Ujság 27-ik számához 1870. jul. 3.

T Á R H Á Z.

Irodalom és művészet.

○ (Történelmi tanulmányok és jellemrajzok.) Csengery Antal.) Első és második kötet Pest 1870. Kiadja Ráth Mór. Csengery Antal történelmi és irodalmi kisebb munkáit, melyek az utolsó előtti évtizedben elszórva láttak napvilágot, részben e két kötetben összegyűjtve találja a magyar olvasó közönség. Írójuk érdemeit akár a közélet, akár az irodalmi munkásság terén ma már dicsegni felesleges. Csengery is ama — fájdalom — kevés férfiak egyike, kik minden téren, melynek művelésére életüket szentelik, maradandó képeket alkotni. E két kötet, mely Csengery kisebb műveinek csak egy részét foglalja magában, honi történelmi irodalmunk gyöngyei közé tartozik. Tartalmuk közérdekesége, a rendkívüli és sokoldalú tudomány, mely bennök visszatükröződik, az eszmegazdag és a gondolatok újdonsága, mely őket kitünteti — az irodalom legszebb termékei közé sorozza azokat. De van e tanulmányoknak egy más oldaluk is, mely miatt valóban megérdemlik, hogy az újabb nemzedék alapos és folytonos stadium tárgyává tegye s példányképpel tekintse. És az ama mesteri stílus, melyben egytől-egyig írva vannak. — Az első kötet öt nagy esszét foglal magában, melyek mindenike az őskori történelem egyes fontosabb mozzanataival foglalkozik s noha mindögyökies önálló, a tárgy rokonságánál fogva mégis mind az őközeli összefüggésben áll egymással. Szerző — mint előszavában írja — az ötvenes években „az emberi művelődés történetét“ szándékoztott megírni s ez értekezések akkori tanulmányainak gyümölcsei. — A második kötet tartalma már sokkal közelebb áll korunkhoz. A 48 előtti idők és események vezérfiguráit mutatja be szerző bennök. Nyolcz akkori igen előkelő államférfiuról és íróról, — kik közül többen meg ma is szerepet játszanak, — ad jellemrajzot. Nagy Pál, Boóthy Ödön, Szentkirályi, gr. Dessewffy Aurél, E. Eötvös, Szemere Bertalan, s levelezéseik által gr. Dessewffy József és Kánczy Ferenc jellemképeit találjuk itt életrajzi adatok s közpályáik leírása mellett. — A könyv kiállítása díszes és izlettelen. Az első kötethez van csatolva a szerzőnek kitűnően sikerült fényképe. A két fém nyom angol kötésű, vastag kötetnek: 6 ft.

○ (Szemere Bertalan.) Utazás Keleten a világi napok után — című nagybecsű munkájának 2-ik, s utolsó kötete jelent meg Ráth Mór kiadásában. Mohammed életrajzát és a korát, a jeles író gondolatait a török birodalom jövőjéről, s Görögország klasszikus helyeit, Athént stb. ismerjük meg belőle. Mily kár, hogy e mű a görög ünnepi és népszokások rajza-közben félbenmaradt. A 18 ívre terjedő kötet ára 2 ft.

Csengery, b. Eötvös és Szemere Bertalan munkáinak kiadásával Ráth Mór egy új nagy vállalatot indított meg: Kiváló magyar publicisták és nagynevű írók műveinek egyforma alakban kiadását. Eddig megjelent Csengerytől a fentemlített két kötet, Szemerétől 4 kötet (2 kötet Napló és 2 kötet keleti Utazás), Eötvöstől egy kötet (A XIX. század uralkodó eszméi). — A folytatást b. Kemény Zsigmond munkáinak két kötetét fogja képezni, jellemrajzokat történelmi műveket és irodalmi beszédeket tartalmazva; ezeket Gulai Pál rendező sajtó alá.

○ (Kemény Zsigmond) jelenleg „Anna“ című drámai költeményen dolgozik, s e hosszabb terjedelmű verses műből néhány töredéket már ki is adott a „P. Napló“ tárcájában. A költemény VI. Károly császár és király, Mária Terézia apja, idejében játszik, s meseje a király s Althán neje, Anna közötti szerelmi viszony, valamint a kor politikai mozgalmait körül forog.

○ (Heckenast Gusztáv kiadásában) legújabban megjelent munkák jelentek meg:

„A magyar tud. akadémia“ a lofolyt héten tartotta a nyári szünidő előtt utolsó ülését, s ezzel szép csendesen 3 egész hónapra búcsút vett a közönségtől, miután az alapszabályok kettőről háromra emelték a tudósok nyári pihenő idejét. — A napirend egy hozta magával, hogy ez idén a matematikai s természettudományi osztály zárja be a gyűlések sorát, június 27-én Stoocek József elnöklété alatt tartott ülése által. Dr. Jurányi Lajos, mint vendég, tartott felolvasást a „Ceratozamia hímjeitéről“, s e füvézési értekezést a

hanem mindenki, ki a gazdasági élet törvényeit ismerni akarja, hasznát veheti e műnek, mely jelenleg, — mi ily műveknél Magyarországon csak kivételesen szokott előfordulni — második kiadásban jelenik meg. A 33 nagy és tömött ívre terjedő könyv ára 4 ft.

○ (A régi jó táblabírák.) Jókai Mór regénye népies kiadásban, két vaskos kötetben, ára 1 ft. 60.

○ (A kath. egyházi autonómia és veszélyei.) Irta Toldy István. Szép reményű fiatal írók e munkája ama nevezetes kérdést tárgyalja, mely mintegy két év óta nemcsak a katolikus, hanem minden magyar honpolgár figyelmét foglalkoztatja. Szerző programját a könyv végén a következőkben fejezi ki: „tétessék a kath. egyház függetlenné az államtól, de csak akkor, ha veszélyességének eszközeitől megfosztottatik, s bensejében alkotmányos és demokratikus alapon újra szerveztetett.“ A 116 lapra terjedő füzet ára 80 kr.

○ (Coelibus és polgári házasság.) Irta Papramorgó. A coelibus ellen intézett pamphlet, s egy a polgári házasságot kárhazottó papi röpirat gunyoros bírálat. 167 lap; ára 1 ft.

○ (Apró majorság, vagyis a baromfi-tenyésztés foglalatja.) A Falusi könyvtár VII-ik füzet. Irta Farkas Mihály. Ára 50 kr.

○ (A békés- és illeték-díjazás.) (Legújabb kiadás.) Közl. Szeniczey Gusztáv. Ára 1 ft. 40 kr.

○ (Az 1870. évi törvények és miniszteri rendelet gyűjteménye. Közl. Szeniczey Gusztáv. III. kötet 1-50 füzet; ára 50 kr.

○ (Dr. Kohut Sándor) a Batthyány-gyász-ünnepély alkalmával a székesfehérvári zsinagógában tartott emlékezés: „Abner és Batthyány, történelmi párhuzam“ czimmel megjelent s ára 30 kr. A csinosan kiállított füzet tiszta jóvedelme az ottani árverház tőkéjének gyarapítására van felajánlva.

○ (A Kisfaludy-társaság) aláírási felhívást bocsátott ki Lucretius tankölteményének: „A természetéről“, Fábrián Gábor által eszközölt fordítására. A társaság, a műveltség magasabb színvonalán álló hazafiakhoz fordul, kik előtt Lucretiusnak úgy bölcselői, mint költői becsét fejtegetni felesleges volna. A mű kiadására az „Athenaeum“ vállalkozott; a könyv ára, mely a 2 forint nem fogja meghaladni, a példány átvételkor fizetendő.

○ (Sajnálattal jegyezzük föl,) hogy a Wagner László budai műgyeméti tanár által szerkesztett „Gazdasági Közlöny“ a június havi füzetével megszűnt. Újabb bizonyossága ez annak, hogy minálunk a par excellence szakmunkáknak és folyóiratoknak még mindig igen csekély közönsége van. E folyóirat másfélévi folyamában nem egy közhasznú és érdekes értekezést, ismertetést olvastunk, kivált a gazdasági géptan köréből, s megszüretését utólag is ajánlhatjuk tanulmányozó gazdáinknak. — A „Gazdasági Közlöny“ kiadói hivatala fölkeri azon előfizetőket, kiknek előfizetési díjájuk június hónapig terjed, hogy pénzüikkel mielőbb rendelkezzenek.

○ (Themis) czimű a jövő hóban új jogtudományi hetilap fog megindulni dr. Siegmund Vilmos szerkesztése mellett. Megjelenik vasárnaponként egy, — másfél, — a szükséghez képest két íven, a „magyar jogászygyűlés“ idején esetleg napoként is. Előfizetési díja félre 4 ft.

○ (Új zeneművek.) A Rózsavölgyi-féle műkereskedésben megjelentek: „Album-Blätter“, Deutsch Vitélő, Idill, Walzeres, Waldes-Traum, a könyvmatu színes ezimlapon három csinos kis képpel, ára 1 ft. s; „Erdélyi pásztorhangok“, eredeti magyar ábránd, a „Bíró uram“ dal változataival, zongorára szerző Mihály Ignác, ára 1 ft.

Közintézetek, egyletek.

○ (A magyar tud. akadémia) a lofolyt héten tartotta a nyári szünidő előtt utolsó ülését, s ezzel szép csendesen 3 egész hónapra búcsút vett a közönségtől, miután az alapszabályok kettőről háromra emelték a tudósok nyári pihenő idejét. — A napirend egy hozta magával, hogy ez idén a matematikai s természettudományi osztály zárja be a gyűlések sorát, június 27-én Stoocek József elnöklété alatt tartott ülése által. Dr. Jurányi Lajos, mint vendég, tartott felolvasást a „Ceratozamia hímjeitéről“, s e füvézési értekezést a

szakértők tetszéssel fogadták. Utána Szily Kálmán jelenté be dr. Wartha Vincze urnak egy újabb felfedezést, mely a törökvers szín festék vegyelmzésére vonatkozik. Végül összes ülési tárgyakra került a sor, melyekből megemlítjük, hogy gr. Karácsonyi Guidó beleegyezett az általa alapított drámai pályázat föltételeinek módosításába, melyek közül legnevezetesebb az, hogy ha jutalmazásra méltó dráma nem jelenik meg a pályázaton: joga lesz az akadémiának a jutalmat a dráma elméletét vagy történetét tárgyaló kérdésre tűzni ki, a hol talán több sikert remélhetünk.

○ (Az akadémia statisztikai és nemzetgazdasági bizottsága) huszonhárom pályázó közül, Dobner Rudolf pénzügyminiszteri fogalmazót jelölték ki a Wodjaner által két évre ajánlott évenkénti 1000 frtnyi ösztöndíjra, melynek segélyével magát a külföldön nemzetgazdasági tanulmányokban kiművelhesse. Dobner, kit lapunk is munkatársai közé számít, már eddig is több alapos pénzügyi és nemzetgazdasági cikkeket írt.

○ (A kolozsvári ügyvédegylet) a „Jogtudományi Közlöny“ mint az ügyvédegyletek eszméinek létesítésére és az egyleti érdekek előmozdítására kiválóan és sikeresen törekvő szaklapot, egyleti közlönyévé választotta.

Egyház és iskola.

○ (Baján) a kormány állami tanító-képezdét állított. Molnár Aladár kultuszminiszteriumi osztálytanácsos közelebb ott ki is szemelte az e célra legalkalmasabb helyiséget, s azt a város nemcsak kész örömmel megvonni nyilatkozott, de zilált anyagi viszonyai dacára még száz ezer téglát ajánlott fel az építéshez.

○ (A kecskeméti reform. főiskolában) a jogi pót- és magánvizsgák jul. 4–9-ig, a közvizsgák 13–15-ig, — a lyceumban a magán vizsgák 16–19-ig, — közvizsgák 20–24-ig tartanak. Az érettségi írásbeli vizsga július 18–19-én a szóbeli pedig 25–26-ikán leendő.

○ (A pesti német reformatus főiskola) hold-utcai temploma alapkövének letételi ünnepélye jun. 29-én délelőtt nagyszámu hívek jelenlétében ment végbe. Az ünnepély sorrendje a következő volt: Gyülekezeti ének; „Erős várunk nekünk az Isten.“ — Török Pál superintendens imája és beszéde. — Karének. — Könyig lelkes beszéde. — Karének. — Az alapkö letétele. — Gyülekezeti ének. — Egyházi áldás. — Karének.

○ (A nagykirácsi helv. hitv. főiskolában) a nyári félévi vizsgák következő renddel tartanak: jul. 14–19. magánvizsgák; 20-kán d. e. IX; ugyan- 20-kán d. e. és d. u. VII; 21-kén d. e. VI; d. u. V; 22-kén d. e. IV, — d. u. III; 23-kán d. e. II, — d. u. I osztályok közvizsgái; 24-kén d. e. rajz és szépirás, — d. u. tornavizsga. Érettségi vizsgák: írásbeli 22 és 23, — szóbeli 25–26. A tanítóképezde vizsgája 27 és 28-kán. — Az igazgatóság.

○ (A kerületi pápai helv. hitv. főtanodában) a f. évi nyári közvizsgák július hó 18–23., az engedélyezett magánvizsgák július 22–24., az érettségi szigorlatok pedig július 24. s következő napjain tartanak. Mely vizsgákra a főtanoda tisztelt előjárói, a t. cz. szülők és gyámok, s a tanügy barátai tisztelettel meghívattak. Pápa, 24. június 25. — Az igazgatóság.

○ (A győnkri ref. gimnasiunban) az 1869 70-dik iskola évet bezáró nyilvános szigorlatok, jul. hó 19. és 20-án fognak megtartatni. — Garzó Gyula, igazgató-tanár.

Ipar, gazdaság, kereskedés.

○ (Az „Athenaeum“) irodalmi és nyomdai ré-zvénytársulat mult héten tartott közgyűlésén elhatározta, hogy 64, 279 ft-ra menő nyereséget oszt ki a részvényesek között, mely összegből 20 ft esik egy részvényre. Tizenkét hó alatt a társulat nyomdáján 29 millió nyomást tett, s 170,000 ft értékű papírost használt föl.

○ (Girókuhi Ferenc) a kertészeti muzeum igazgatója, az egyiptomi alkirály kertigazgatójának 350 féle dinnyemagot adott, oly feltétellel, hogy ez viszont különféle odaváló dinnyemagot küldjön a muzeumnak.

ÓVÁS.

Elégé tudva van, hogy a több mint husz év óta a t. cz. közönség előtt a legnagyobb becsben álló es. kir. szab. különleges ezikeink — de különösen a

dr. Borchardt-féle illatos gyógyszerek növény-szappan, a balzsamos olajbogyó-szappan s dr. Suin de Boutemard-féle illatos fog-pásta (fog-szappan)

hamisítására, már évek óta egy semmi szilárdígon nem alapuló verseny keletkezett; e verseny, most már még nagyobb szemtelenséggel lép előtérbe mint valaha, mert nem általunk nyereszkedés-vágyból fentebb említett ezikeink függvényeit, ugyanazon alakban, rajz, festék s tartalommal, valamint a dr. Borchardt s dr. Suin de Boutemard nevek büntetésre méltó felhasználásával, ezimereik s facsimilevel egész a családéig utánozni.

A t. cz. közönség ez oldalról egészen érdektelen és ezimereik árakat kap, — s ha egyszer ráeszednek, — saját érdekéből bizonyára nem fog többé azokból vásárolni; ellenben az ilyenü vakmerő utánzások, készítményeink valódiságát tekintve, — jól kiérdemelt hírnevünk veszélyeztetését vonják maguk után, s ha általunk e hamisítók ellen a fenytörvényeségi lépések sikerrel tétettek is meg s vitettek kereszttel; mégis saját, valamint a fogyasztók érdekében jónak látjuk hirteligen e becselt versenyre előlegesen azon megjegyzéssel utalni, hogy nevezetesen Pesten, általunk ismert gyárosok s kereskedők, a többiköz hűzálók is, e kontár ezikekkel, olcsóvárt — (ámbr valódi készítményeink függvényeink az árak feljegyezve vannak) a közönséget tévútra vezetni törekednek, kiknek neveit s lakusát, — hogy ha szemtelenségüket annyira vinni merészkednének, hogy intéseinket figyelme nem méltatják, — hirteligen közönségüket sürgetőleg arra figyelmeztetjük, hogy készítményeink árai egy mint eddig, — úgy ezután is, fenn fognak állni, ugyanis: a valódi dr. Borchardt-féle növény-szappan 1 darab ára 42 kr., a dr. Suin de Boutemard-féle fog-pásta 1 nagy darab ára 70 kr., 1 kisebb 35 kr., a balzsamos olajbogyó-szappan 35 kr. stb., s csak akkor járunk el biztosan: hogyha fentebb említett valódi s hamisítatlan különleges készítményeink bevasárlása végett alábbjegyzett hitelesített helyi raktárainkhoz fordulnak:

PESTEN: Török József Jezovitz M. Scholz J. Kiss K. Sztupa G.
gyártár a „sz. lélekhez“ gyártár a „Magyar városi gyógyszer“; gyógyszerár a szék-
király-utca 7. sz.; királyhoz“; natéren.

BUDÁN: Udvari gyógy- Rath P. O-BUDÁN: Bakats A. Prochaszka J.
szertár: gyógyszerész, Tabán. gyártár: kereskedése;

valamint a következő magyarországi t. cz. ezékekkel, és a hozzá kapcsolott részekben:

A. Kubin: Tyroler és Schlegel.
Almas: Koby Beck.
Altshil: Lange Károly.
Arad: Tödeschi J., Ad. Schaffer gyász. és Elias Armin.
Baan: Ochs Sam.
Baja: Klenauer és Babocs.
Bartfa: Waniek és társa.
B. Gyarmat: Moldoványi S.
Beszterce: Kelp Fr., Dietrich és Fleischner.
Beszterce-Bánya: Göller F. gyógyszerész.
Bonyhád: Straicher B.
Brezonbánya: Gollner és fia.
Böszörmény: Lányi M.
Bazin: Nagl L.
Brasso: Stenner F. és Jekelius F. gyász.
Csakortanya: Károly A.
Csongrád: Bányai Antal.
Csokvar: Lukács Gyula gyász.
Debrecen: Czann József, Rothschneck Em. gyász., Gerőbi és Hannig.
Detta: Braunmüller J. gyógyszer.
Déva: Bosnyák A.
D. Földvár: Nádhely P.
Dees: Krémer S.
D. Bognar: Brayer Alb.
Erzsebetváros: Schmidt A.
Ersekújvár: Latzko F. és fia.
Eperjes: Pap J. S. és Holenia Gyula.
Eszek: Zúrdá Rudolf gyógyszer.
Eger: Piller J.
Esztergom: Radolf M. F.
Facsér: Hirschl D.
Fehértótelep (Bánát): Siegel J. H.
Fogarás: Megay G. A. gyász.
Garahebes: Neuner J.
Gyógygyás: Kozianovich J.
Georgenberg: Hensch Ed.
Gölnicz: Fischer C. E.
Győr: Zitritsch A. E. és Zitritsch M.
Gy. Szt. Miklós: Fröhlich E.

K. Halmagy: Neubauer J.
Nagy-Mihály: Brenning F. és Szénitsak Gy. és Albrecht Edé.
Nyirbator: Legányi E.
Nagy-Vár: Huzella M. és Janky A.
Nagy-Kanizsa: Rosenfeld A.
Nagy-Kittlinda: Manólowitz P.
Nagy-Szeben: Zóher J. F. és Lurz J.
Nyíregyháza: B. Reich és Pavlovits Imre.
Nagy-Beszkerek: F. Arsenovits és Böhm Isr.
Nagy-Réce: Nandrássy M.
Nagyszombat: Heuffel C. F.
Nyitra: dr. Láng E. gyász.
Nagy-Kálló: Mandl S.
Nagy-Enyed: Horváth F.
Olasz (Wallendorf): Roth R.
Oravice: Schnabel Gy.
O. Oravica: Böhm K. könyvk.
Paks: Előrád J.
Pancsova: Huber J.
Papa: Bermüller J.
Pecs: Zach K. Zsolnay W. E. és Lechner testvérek.
Pétervárad: Junginger L. C.
Pozsony: Weinstebl C. és Heinrich F. gyász. és Keszler Gy.
Putnok: Fekete F. gyász.
Reps: Szentpéteri János.
Rimaszombat: Krátschmar K.
Rózsahegy: Jureczky gyász.
Rozsnyó: Feymann Gy.
Rom-Lugos: Popovits J.
Sassan: Mike A. gyász.
Segervár: Mischbacher és fia.
Selmecz: Dimak J. C.
Solna: Poradowski R.
Sombathely: Tempel F. és Pillich F. gyász.
Székesfehérvár: Deutsch R.
Légmán A. és Braun J. gyász.
Szamosújvár: Placintar G. és fia gyász.
Sz. Egerszeg: Izso F.
Szarvas: Réthy V.
Szathmar: Weisz J.

Szabadka: Farkas J. és Simon J.
Szegszárd: Brassay M. gyász.
Szeged: Kovács M. gyász., Kovács Alb. gyász., Fischer és Scheppe.
Sz. Údvahely: Kauntz J. A.
Szereda: Gózy A.
Szep. Várallya: Steller Nándor.
Sz. Keresztur: Binder M.
Sz. Keresztur: Kinn Ján. G. és Wachner T.
Siklós: Holmfik F. gyász.
Szigeth: Tyrnauer G.
Szin. Várallya: Weisz M.
Sz. Somlyó: Ruszka Ign.
Szoboszló: Tury J.
Sopron: Eder F. gyász. Pachhofer L. és Mezey A. gyász.
Szolnok: Braun J. és Horváth István gyász.
S. Szt. György: Sigmund és Boglár.
Temesvár: Quiriny A. gyász. Pecher J. E. gyász., Jahnér K. gyász. és Kuttin M.
T. Szt. Marton: Soltesz L.
Thorda: Rigó J. Friedr.
Trencsen: Kulka Izid.
Topolya: Sárkány L. gyász.
Ungvár: Liszkay J.
Uj-Becse: Welichia jun.
Ujvidek: Schreiber Ferd. és Brammer M. gyász.
Veszece: Fuchs J.
Vághely: Baierdorff L.
Vérőce: Bész J. K. gyász.
Várasd: Tauschek S. A. és Hálter A. gyász.
Veszprém: Gúthard fia.
Váz: Michalik és Meisner.
Vukovar: Kraicovics A. gyász.
Zalathna: Sterzing József gyász.
Zenta: Waits testv.
Zombor: Popits J. és Falcione Gyula.
Zagrab: Cejbeck J. J. gyász. és Hegedűs Gyula.
Zimony: Joannovicz A. D.

Raymond és társa

művegyészek és es. kir. szabadalmazott illatszer-gyár tulajdonosok Berlinben

Érdekes ujdonság nők és hajadonok számára.

Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatalában Pesten (egyetem-utca 4-ik sz.) megjelent és minden könyvtárban kapható:

A NŐK HIVATÁSA.

Irta

BENICZKY IRMA.

A mű tartalma:

Előszó. — Bevezetés. — Az anyai befolyás. — A nő befolyása a társadalmi életre. — A nő befolyása a művészet, természet és kiterjedése. — Az anyai szeretet. — Milyen eszközök biztosíthatják a nők személy befolyását? — A nő neveléséről. — Mi legyen a nevelés valódi tárgya? — Megoldás.

(Nyolczadrát 352 lap) füze 1 ft. 20 kr.

858

130 forintért

menyasszonyi készletek

ugymint:

12 ing, 6 lábravaló, 6 hálójújas, 6 szoknya, 12 zsebbeli, 12 pár harisnya, 12 törülköző, 12 asztalkendő abroszokkal, 6 paplan, 6 alsó lepedő, 6 párna, 1 kávé abrosz és 12 csemege-kendő.

TAKÁTSI A.

a „völégényhez“ uri-utca a párisi-utca sarkán.

(8-3)

Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatalában Pesten (egyetem-utca 4. sz.) megjelent és minden könyvtárban kapható:

ISTEN TEMPLOMA.

IMAKÖNYV

minden rendű és állapotú

keresztény katolikusok

számára.

HUNGÁRI A.

után

a szentek és az egyház imáiból alkotva.

Egy aczélmetszettel.

(16-rét 544 lap) füze ára 20 kr.

Börbe kötve aranyvágással 1 ft. 60 kr.

Ugyanaz velinpapírosan, színezett aczélmetszettel, francia börbe kötve kápoecsal 2 » 40 »

A „Corvina“

könyvkiadó-társulat kiadványai kaphatók a társulat

országos főbizományosa,

PETRIK GÉZA

(előbb Österlamm Károly)

könyvkereskedésében Pesten.

Az eddig megjelent könyvek jegyzéke kívánatra megküldetik mindenkinek ingyen és bérmentve.

848 (4-10)

Épen most jelent meg Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatalában (Pesten, egyetem-utca 4-ik sz.) és minden könyvkereskedésben kapható:

Jézus élete.

Irta

RENAN ERNŐ.

Toldaléklul:

Három fontos vélemény

Renan „Jézus élete“

felett különböző teológiai szempontból fejtegetve.

Második kiadás. Ára 2 forint.

Régi pénzeket

és mindenmü régiséget, drágakövet, lovagló és nyeregzsarnakokat lótarakkal együtt, arany ezüst és drágakövekkel kirakva; továbbá gyöngyöt, színeskővet, aranyat, ezüstöt, ásványokat vesz és cserél a legmagasb áron.

Régiségek és természetiek irodája.

Pesten, Dorottya-utca a Lloyd épületben, 14. sz. a.,

hol egy nagy választékú raktár mindenmü régiségek, régi pénzek, gombok, övek és mentekötők ből a legelősebb aron, ugysintén egy nagy raktár ásványok, lepkek, bogarak, madárőrök, tojások, szemüvegek is találhatók. 850 (4-4)

1839-ki Rothschild sorsjegyek.

A létező sorsjegyek közt ezek a legrégebbek, s még csak

hat huzásuk van hátra, mig az egész kölcsön fedezve lesz.

Azon szilárd meggyőződésnél fogva, hogy e sorsjegyek vég-határidejükig az árfolyamban két-háromszorosan emelkedni fognak, mi máris nagyban valósul; továbbá a nagy mérvű fönyeremények: 210,000 és 300,000 frt, végre az érdekes játék, arra kényszeritenek, hogy e sorsjegyeket részletekre adjam el. És pedig:

Egy egész 1839-ki sorsjegyet 32 havi részletfizetésre, 25 frtjával.

Egy ötöd „ „ „ „ „ 5 „

S egyuttal ezennel tudatom, hogy én minden részletfizetésre nálam vásárolt egész 1839-ki sorsjegyet, ha az a sorozat-huzáson, mely a számhuzás előtt mindig 3 hónappal történik, kihuzatnék, 1100 frton visszaváltani magamat kötelezem, és így

minden vevőnek darabonként 300 frt valóságos nyeremény van biztosítva, s miután a még hátralevő 6 huzáson minden sorsjegynek ki kell huzatnia, a kis részletekben lefizetett 800 frt helyett mindenesetre 1100 frtot kap.

Miután úgy intézkedtem, hogy kívánatra minden sorsjegy felmutatható, s a hátra levő részlet lefizetésével minden árán bevethető; ennél fogva azokból társasjátékot nem is rendeztem, hanem egyes sorsjegyeket adok, s a vevő nemcsak a nyeremény egy részére játszik, hanem az egészre jogszerű igényt tarthat. Egyszerre több részlet is lefizethető, s ez esetben évi 6% kamat adatik.

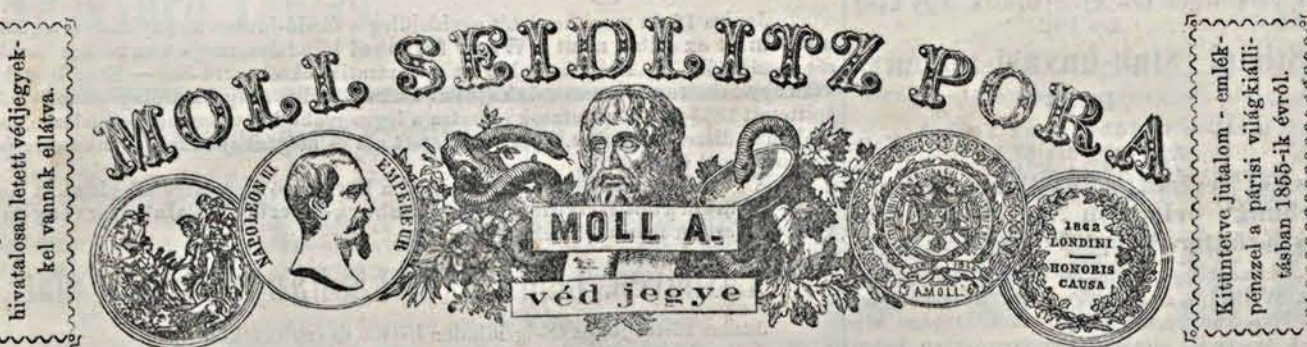
Utánvét is elfogadtatik.

Vidéki megbízásokhoz kérem az első részletet az 1 frt. 25 kr. bélyegdíjjal együtt mellékelni.

Azon kellemes öntudatban, hogy a mélyen tisztelt közönségnek ez alkalommal valami nagyszerű kamathajtót és érdekeset nyújtok, reménylem, hogy számos megrendelést fogok kapni, melyeket a mig készletem tart, pontosan teljesítenek.

FISCHER M. L.

váltóháza Pesten, a „Fortunához“ hatvani-utca 16-ik szám.

Központi szállítási rakhely a „golyához“ címzett gyógyszerár Bécseben.

ÓVÁS. Azt tapasztaltam, miszerint a Seidlitz-porok oly használati utasítványokkal adatnak el, melyek saját utasítványaimmal szorúl szón azonosak és saját nevel aláfírásával vannak hamisítva, s így kúlakra néve gyártmányaimmal könnyen összetévesztetők. — minél fogva azon észrevétellel övök mindenkit ezen hamisítványok megvételeitől: hogy az általam készített Seidlitz-porok minden egyes katlyat, valamint az adagok papírral hivatalosan leteleményezett vedmárkkal vannak ellátva.

Ára egy bepecsételt eredeti katlyának 1 ft. — Használati utasítás minden nyelven.

E porok, rendkívül s a legkülönbözőbb esetekben bebizonyult gyógyhatásuk által minden eddig ismert háziszerek közötti ragadhatatlanság az első helyre foglalják el: — mint azt sok ezer, a nagy császári birodalom minden részéből került s kezünkkel levő bálmirak a legrészletesebben tanúsítják, hogy e porok rögzött szorulásokkal, emésztéshány és gyomorhévél; továbbá: göröcsök, vesé- és ideges bajokban, szívdobogással, idegesség okozta főfájással, vertódulással, csuszos fogfájadalommal, végül hystériára, bókúra és huzamos hanyasra hajlammal stb. a legjobb sikerrel alkalmaztattak, s a legártóbb gyógyhatást eredményezték. — Az ez értelemben igen is kiterjedt levelezés számos bizonyítványt tartalmaz oly beteglek részéről, kik miután nálok minden, gyakran allopáthikus és hydropathikus gyógymód eredménytelenül kimerítették, ez egyszerű háziszerekhez folyamodtak, és ebben rongált egészségüknek helyreállítására oly soká eredménytelenül keresett gyógyszerzt megelégt. — Ez elismerőiratok szerzői között a társadalomnak csaknem minden osztályai, u. m. munkások, tanítók, kereskedők, iparosok, művészek, mezei gazdák tanárok és hivatalnokok, gyógyyszerészek és orvosok, valamint mindkét nembeli oly egyének is képviselők, kiknek előzt meg a eghirhettebb gyógyforrások sem okoztak legkisebb könnyebbülést, és kiknek egészségük csupán csak a Seidlitz-poroknak rendes használata által állítottott helyre.

A főraktár létezik:

PESTEN TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész urnál, király-utca 7-dik szám alatt.

UHL JÓZSEF ur kereskedésében, granátos-utczában.

Ezen ezékek alatt szintén megrendelhető:

a norvégiai Bergen városból való valódi Dorsch-májhalzsir olajis.

Ára egy nagyobb üvegnek 1 ft. 80 kr., egy kisebbnek 1 ft. o. é.

Az üvegek el vannak látva vedmárkkal és kimerítő használati utasítással. — Ez az egyetlen faj, mely minden töltés előtt vegytanilag megvizsgáltatik és cinkupakkal elzárt üvegekben küldetik el. — Ezen legtisztább és legbatalyosabb májhalzsir-faj a Dorsch-balaknak legpontosabb egybegyűjtése és kiválogatása által van meggyerve, és egyáltalában semmi vegytani kezelés alá nem vonatott, hanem a bepecsételt üvegekben levő folyadék egészen épen és azon állapotban van, miként az közvetlenül a természet által nyújtott. — E valódi Dorsch-májhalzsiról Európának minden orvosi tekintélye által mint legjelesb gyógyszer a mell- és tüdőbajokban, scrophulus és rachitis, közhvény és csusz, idült bókítetés, szemgyuladas, ideg- és több más bajokban alkalmaztatik.

MOLL A., gyógyszerész Bécseben, zum „Storch“ Tuchlauben.

508 (47-50)

Coelibátus

és polgári házasság.

Tartalma:

- I. A gazdaszszony. Egyház-történeti tanulmány.
- II. Egyenemly föltiszt. és nagyságos agyvelőnek sajnos aberrációi a polgári házasság dolgában. Tíz-teleiten polemia.

Irta

PAPRAMORGÓ

a „Barátfülel“ szerzője.

Nagy nyolczadrát. — Ára 1 forint.

Titkos

betegségeket

még makacs és üdült bajokat is úgy kórodában, mint magán gyakorlati folytan több ezer betegen legjobbnak bizonyult mód szerint, sokszor a nélkül, hogy a beteg hivatalában vagy életmódjában gátoltatnék, gyökerelesen, biztosan és gyorsan gyógyít.

Med. dr. Helfer Vilmos

Pest, király-utca 27. szám Medetz-házban, 1-ső emelet, délelőtt 7-9-ig, délután 1-4 óráig.

Díjazott levelekre azonnal válaszoltatik, s kívánatra a gyógyszerék is megküldetnek. 833 (10-12)

Az általános jónak elismert valódi és egészen frissen érkezett

SCHNEEBERGI NÖVÉNY-ALLOP

mell- s tüdőbetegek számára,

továbbá: rekedtség, nátház, ingerköhögés, mellszorongás, elnyálkodás, torokgyulladások s nehéz légzés ellen, — mindenkor friss minőségben kapható: **PESTEN: Török József** gyógyszerész úrnál a király-utczában, — dr. **Wagner D.** gyógyszerésznél a váci-utczán, — **Thalmayer A.** és társa, — **Öszkészy F.**, — **Schirk J.**, — és **Gerhardt A.** úrnál.

BUDAN: Schwarzmeier J. gyógyszerész úrnál.
 Aradon: Probst F. J.
 Aszódon: Sperlagh J. gy.
 Baján: Klenautz J.
 Brassóban: Gyertyánfy, Fabrick és Jekelius gy.
 Battonyán: Bignio K.
 Belgrádon: Nicolaevics test.
 Beszterczén: Dietrich és Fleischer.
 Bonyhádon: Kramolin J. gy.
 Brassóban: Fabrick Ed.
 Csáktornyan: Karász A.
 Csátán: Borsay F. gy.
 Debreczenben: Göbl N. gy.
 Deesen: Krémer S.
 Dettán: Braumüller J. gy.
 Deveserben: Hoffmann B.
 Eszéken: Kaviłowicz gy.
 Eperjesen: Zsembery Ign.
 Érsekújváron: Conleuger Ign.
 Egerben: Wessely gy.
 Eszéken: Thurner fia és Dessáthy gy.
 Győrött: Brunner F.
 Gyulan: Lukács gy.
 Haczfeld: Hagelschmidt V.
 Hatzegesen: Mátész B. gy.
 Ipolyvágyon: Mikulási T.
 Janoschán: Kuna gy.
 Jolsván: Malotz gy.
 Kaposvárt: Schröder J. gy.
 Kőszegen: Strehle gy.
 Károlyvárt: Benich J.
 Kis-Martonban: Kodolányi gy. és Spatay A.
 Kassán: Eschwig E.
 Kismark: Genersich C. és A.
 Kecsken: Papp M.
 Karansebesen: Weber A. gy.
 Károlyfehérvárt: Fischer Ed. gyógyszer.
 Kolozsvárt: Megay M. C.
 Kőrömczön: Draskóczy gy.
 Károlyfehérvárt: Fischer E.
 Kúbinban: Stojanovics.
 Kun-Sz. Miklós: Stoits A.
 Lugoson: Arnold J.
 Mediason: Breiner K.
 Mészáros: Franter J. gy.
 Miskolcon: Spuller J.
 Mitrovicz: Krestonovich A.
 Mohács: Pyker Gyula gy.
 Marosvásárhely: Jenev gy.
 Munkacsón: Gröttler L.
 Munkacsón: Kögel D.
 Nagybányán: Horáczek J.
 Nezsiderben: Fuchs J.
 Nyitra: dr. Lang E.
 Nyiregyháza: Hönch Ede gy.
 Nagy-Beeskereken: Nedelkovic és Haidegger.
 Nagy-Kanisán: Welisch és Lovack gy.
 Nagy-Károly: Schöberl C.
 Nagyikinda: Komka A. J.
 Nagyváradon: Janky A.
 Nagyszombatban: Pantot-schek R. gy.
 Orosháza: Kungyal M.
 Páncsován: Graff gy.
 Pecsét: Kunz Nándor.
 Pöcsen: Balogh gy.
 Putnokon: Szepessy gy.
 Pozsonyban: Schneberger és Dussil gy.
 Rosnyon: Posch J. gy.
 Rimaszombat: Hamaliágy.
 Ruman: Milutinovics S.
 Rikason: Boromi K. gy.
 Szászváros: Sándor R. gy.
 Szabadkán: Hofbauer I. gy.
 S.-Sz. Györgyön: Ötvös P. gy.
 Sopron: Voga és Rupp-recht.
 S.-A.-Ujhelyen: Deutsch J.
 Sasvár: Mücke A. gy.
 Ségvár: Misselbacher J.
 Szerajevóban: Gyulka N. G.
 Sziszekén: Kubányi F.
 Szombat helyen: Mitter-mayer gy.
 Szekesfehérvárt: Say R. gy.
 Siklós: Nyers S. gy.
 Szathmaron: Jurascso D.
 Szent-Miklós: Haluschka P. gy.
 Szarvason: Réthy V.
 Szentesen: Eissdorfer G. gy.
 Temesvár: Kraul és Roth gy.
 Tokajban: Krötzer A. gy.
 Tordán: Welits és Wolf.
 Tatabánya: Nieritz F. gy.
 Török-Szent-Miklós: Pil-loss M.
 Trencsenben: Simon A. gy.
 Ungvárt: Telendy gy.
 és o. v. Bónesch P.
 Újvidéken: Schreiber F.
 Varannón: Eliazar gy.
 Veszprém: Fremmel.
 Vácson: Tragar A.
 Varasdon: Halter gy.
 Vercezen: Herzog gy.
 Zimony: Ivánovics és fia.
 Zalatnan: Mégy Gyula.
 Zombor: Stein fia Márk.
 Zsambokrét: Neumann M.
 Zentán: Wuits testvérek.

Egy üveg ára 1 forint 26 krajczár.

792 (5-6)

Ugyanezen bizományos úrnál kapható:

Legjobbféle tyukszem-tapasz.
 Schmidt es. kir. főorvostól, egy skatulya ára 28 kr.
Dr. Behr ideg-extractusa.
 az idegek erősítésére s a test edzésére ára 70 kr.

Die „Zeitschrift für gerichtliche Medicin, öffentliche Gesundheitspflege und Medicinal-Gesetzgebung“ bringt in Nr. 48 vom 27. November 1866 über „Schneeberts Kräuter-Allop“ Folgendes:

„Der aus Alpenkräutern bereitete „Schneeberts Kräuter-Allop“ des Herrn Apothekers Bittner in Gloggnitz, und Franz Wilhelm, Apotheker in Neunkirchen, ist bei allen katarhalischen und entzündlichen Krankheiten der Respirations-Organen ein vorzügliches Unterstützungsmittel. Er mildert besser als alle anderen Symparten jeden Reiz im Kehlkopf und wird bei acuter und chronischer Heiserkeit, bei empfindlichen Affectionen der Schlingwerkzeuge, beim Lungen-Katarrh, dem Keuchhusten u. s. w. wegen seiner vorzüglich einwirkenden, besänftigenden und reizmildernden Eigenschaften mit günstigem Resultate angewendet.“

Főraktár: **BITTNER GYULA** gyógyszerésznél Gloggnitzban.

LIEBIG-féle HUSKIVONAT

FRAY-BENTOS-ból (Dél-Amerika.)

LIEBIG-féle HUSKIVONAT-TÁRSULAT LONDONBAN.

Nagy megtakarítás háztartásra nézve.

Azonnali előállítás erőteljes húslevesnek, mely az árak egy harmadával olcsóbbá kerül, mint a friss marhahúsból főzött. — Elkészítése s megjavitása mindennemű levelek, mártalék s főzelékeknek stb.

Ervényes előlét gyengék s betegek számára.

Jutalmazva két aranyéremmel, Páris 1867; Havre 1868.
 A nagy becsületdiploma — mint legnagyobb kitüntetés — Amsterdam 1869.

Kiseb részletekbeni árak a magyar-osztrák birodalomra nézve:

1 angol font tégl. 5 ft. 80 kr., 1/2 angol font tégl. 3 ft., 1/4 angol font tégl. 1 ft. 70 kr., 1/8 angol font tégl. 92 kr.

Josieby csak azon esetben valódi, hogy ha minden téglát az itt oldalt látható aláírással van ellátva.

Kapható: az ország minden előlét kereskedés s gyógyszerüzében.

Nagybani raktár a társulat levelező tagjánál: **THALLMAYER A.** és társánál Pesten, s Bécsben: **KLOGER** és fia s **VOIGT JOZSEF** és társánál.

742 (10-22)

Egész regénykönyvtár hat forintért.

Előfizetési felhívás

UJ REGÉLŐ

vegyes tartalmu szépirodalmi folyóirat 1870. évi második félévi folyamára.

Kiadói szö.

Az „Uj Regélő“ regény s beszélytár című mulattató folyóirat minden hónapban ketszer 15-én és 30-án jelenik meg. Mindegyik szám öt ívből 8-adrétű 2 hasábos lapok s azonkívül borítékból álland.

Előfizetési árak

postán küldve, vagy Buda-Pesten házhoz hordatva:

Egészévre, 24 füzet 6 ft. — kr
 Félévre (július—december) 3 „ — „
 Évnegyedre (július—szeptember) 1 „ 50 „

A pénzes levelek bérmentes küldése kértik.

Gyűjtőknek tíz előfizetett példány után tisztelet-példánnyal kedveskedünk.

Az „Uj Regélő“ kiadó-hivatala

(Pest, egyetem-utca 4-dik szám alatt.)

Folyó évi január 1-től kezdve teljeszámu példányok még folyvást kaphatók.

Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatalában Pesten, (egyetem-utca 4. sz.)

megjelent és minden könyvtáránál kapható:

Gróf Cziráky Antal.

A magyar közjog alapvonalai.

Szerző nyomán írta

Hegedüs Lajos.

Második bővített kiadás. 1869. (8-rét. 400 lap.) Fűzve 2 forint.

Helgoland tengeri fürdő.

Junius 16-án veszi kezdetét egyidejűleg a fürdő-intézet megnyitásával a gőzhajózás, mely mint az Elbe, mint a Weser folyóból kiindulva tartja fenn rendes összeköttetést a szárazföld és Helgoland között s bezáratik október 14-én. — Ezen összeköttetés két nagyszerű tengeri vas gőzhajóval eszközöltetik, mely kizárólag személyszállításra épített 1865-ben fűrdőutak számára a legnagyobb kényelemmel berendezve, magában foglalnak díszes salomokat, külön választott női és magánkajutékat, az ékezésre pedig — különös gond fordítottatik.

A hajózási igazgatóság részéről, a következő menetű állapított meg: Hamburgból Helgolandba a hamburg-amerikai nyálab-részvény-társaság gőzhajói tartják fenn a közlekedést.

Cuxhaven. Lührs J. A. kapitány vezetése alatt.

Junius 16-tól július 16-ig minden hétfőn és csütörtökön.
 Julius 17-től szeptember 15-ig minden kedden, csütörtök és szombaton.
 Szeptember 16-tól — 30-ig ismét minden hétfőn s csütörtökön.
 Továbbá október 6 és 16-kán.

Indulás Hamburgból reggeli 10 órakor.
 Helgolandból Hamburgba vissza, minden reakövetkező napon, de soha 7 óra előtt.

Ezen hajó, mely gyorsaságra nézve az Elbe folyó egy gőzöse által sem szárnyaltatott még túl, az egész utat 6 — 7 s az illetékes tengeri utat körülbelül 2 óra alatt teszi meg. Bremerhaven Geestemünde-ből Helgolandba az északnémet Lloyd gőzhajója szállítja az utasokat.

Északitenger. Putscher J. kapitány vezérlete alatt.

Junius 25-től július 9-ig minden kedden és szombaton.
 Julius 12-től szeptember 13-ig minden kedden, csütörtök és szombaton.
 Szeptember 17-től október 1-ig ismét minden kedden és szombaton.
 Továbbá szombaton október 8-án.

Helgolandból Bremerhaven-Geestemünde-be vissza minden reá következő napon, mégis megállapodva vasárnap Helgolandban.

Indulás Helgolandba a bremai első személyvonat megérkezése után; a visszameneteket aképp rendezvén be, — hogy a megérkezés idejékorán az áthaladó vasut-vonatokkal összevágjon.

E hirdemény alkalmával legyen szabad még a következőket felemlíteni: Helgoland szigete fekvése által a nyílttengeren ismerve mint fürdőhelyet — kitünő kedvezményezett; megemlítendő a többi közt számtalan fürdőhelyei, melyek minden időben, mint erősebb tengeri s mint gyengébb síkfürdők a sziget mindkét oldalán egyaránt biztonságosan használhatók. Továbbá a szárazföldnek több mérföldnyi távolságra esése által, a tengeri specifikus tulajdonai, — mely tudvalevőleg legfőbb befolyással van a tengeri fürdők gyógyerejére minden változatos befolyásoktól megóvatnak; minél fogva Helgoland, mint egyáltalán gyógyfürdő máris világírre jutván, a legnagyobb részvételt karöltatik fel. Fris tehénvása s mindennemű ásványvizekről a vidékbeli gyógy-szerár gondoskodik.

A társalgási ház gyönyörű salonjaival, balkon, hangversenyek, színház tengeri séták evező- és vítorlahajók, versenyversenyzés, vadászat és halászat által, valamint a magaméneben kétségtelenül egyetlen sziklahanglárang — kiválóságaiával a fürdővendégeknek vonzó és változatos időtöltés nyújtatik.

Megrendeléseket lakásokra elővállal az alóltit igazgatóság; valamint dr. Aschen fürdői orvos, orvosi tudakozásokra utasításokkal szolgáló készen nyilatkozik.

Helgoland, áprilisban 1870.

A tengeri fürdő-igazgatóság.

Ara csak 40 krajczár.

Előfizetési főlhívás

BALPÁRTI NÉPNAPTÁR-ra

(1871-re.)

Lehet-e nagyobb ajánlat, mint az, hogy tavaly tízezer példány fogyott el e naptárból? A szerkesztő maga annyira meglepetett e nagyszerű eredmény által, hogy az idén minden erejét egy még kitünőbb naptár előállítására fordította, s ha a siker is úgy fog emelkedni, mint a tartalom: huszezer példány fog elkeln.

Föl tehát baloldali érzelmű magyar nép! A ki mulatni és tanulni együtt és egyszerre szeret: oly igaz szívű jó barátot kap a házhöz naptárunkban, kivel egész éven át kellemesen eltársaloghat, s a ki 40 krért ezereket érő szórakozás és jó tanácsokkal kedveskedik.

Bizonysággal hadd álljon itt az 1871-ki „Balpárti népnaptár“ tartalmának rövid kivonata:

Mit kíván Kossuth a magyar néptől? Levele Kossuthtól.

A népszabadság védőinek: Madarász Józsefnek, Tancsics Mihálynak, Vukovics Sebőnek, Jambor Pálnak stb. arcz képei megfelelő életleírással.

Költemények 1848-ból.

A két száz leány. Elbeszélés.

Balványi kivégeztetése s eltemetése, gyönyörű képekkel.

Vasgyuró Tamás,
 felelős szerkesztő.

Figyelmeztetés gazdászokra nézve!

Már többször figyelmeztettünk a lovak, marhák és juhoknál használatni szokott kornenburgi marhapor hasznosságára és gyakorlati értékére, és most hozzákapcsoljuk Salm herceg ó magasságának gazdasági igazgatóságának Raiczban és Indermühle-Wittenbach urnak közzétett átiratát, melyeknek tartalma annál is inkább értékes, minthogy a kornenburgi marhapor e megírálása annak több évi, felette idős tapasztalás alapján készült.

Kwizda F. János gyógyszerész úrnak Kornenburgban!

Kitünő és egyetlen kornenburgi marhapor 100 csomóban máj megrendelésünk alkalmával annak a mi összeség tetemes marhatenyésztésünknek több évi sikeres alkalmazása után azon nyílt ki nyilatkoztatásra éreztük magunkat indítatva, hogy ép e tartalmas marhaporunk nemcsak folytonos egészségi állapotát, hanem kiváltképen azon örvendeztető növekedését marhatenyésztésünknek köszönhetjük.

Gondolván, hogy ez által igen kellemes kötelességünknek megszabadultunk maradunk

Raiczban, 1870. máj. 5.

Salm hercegi gazdasági igazgatóság.

Gawalowsky.

Kwizda Ferencz János úrnak Kornenburgban!

A mint már több év előtt mondtam, ismételve igen föltűnő eredményeknek tanúja voltam, melyek kétséges esetekben az Ön kornenburgi marhapor által eszközöltetett, lemet azon helyzetben vagyok, hogy használhasam a port; ugyanis van egy lovam, mely katonai szolgálatban a fekvésében nehéz betegségbe esett, úgy hogy az orvosok egyessége rajta felelt, de minthogy én kornenburgi marhapor kitünő gyógyerejéről már annyiszor meggyőződtem, most is annak óhajtott gyógyerejét elvárhatni gondolom, azért felkérem abból 10 nagy csomagot nekem megküldeni. — Zimmerwaldban Bern mellett Sváiczban, 1869. decz. 14-én.

Indermühle-Wittenbach.

parancsnok.

A Kwizda-féle állatgyógyászati készítmények valódi minőségben kaphatók: **PESTEN Török József** úr gyógyszerésznél, király-utca 7. szám; **Thalmayer A. s társa; Halbauer testvérek; Glatz J.; Kindel Rakodezay A.** gyógyszerészeknél. **Frommer H.** BUDAN az udvari gyógyszerüzében; ezenkívül Magyarország majdnem minden városa- és mezővárosában léteznek raktárak, melyek összesen az olvasottabb lapokban időnként közzétetnek.

857 (1-2)

Ovas. Kwizda Ferencz J.-féle Ödítő-medv (Restitutions-Fluid), mint a maga nemében egyetlen szer — cs. kir. szabadalommal tüntetett ki, más hasonlú s hasonlóvetü készítményekkel össze ne tévesztessék; továbbá kértik azt szives figyelemre méltatni, hogy a kornenburgi marhapor minden függvénye, az itt látható hasonlú vörösfesték nyomása aláírassal van ellátva.

Thalmayer

Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatalában Pesten egyetem-utca 4. sz.) megjelent és minden könyvtáránál kapható:

Vándorlásaim és elményeim

PERSIÁBAN.

Írta

VÁMBÉRY ÁRMIN.

(6 fekete és 2 színezett fametszvényvel.)

Nagy 8-rét (X és 399 lap), fűzve 3 ft. 50 kr.

HOFFMANN A.

karlsbadi porcellán-raktára

PESTEN,

bálvány-utca, Mocsonyi-féle házban,

ajánlja

a nagyérdemű közönségnek gazdag raktárát,

mindennemű

porcellán-edényeket,

valamint

etel-, kávé- és thea-készleteket

hat vagy tizenkét személyre

a legolcsóbb gyári áráért.

Kitünő főző-edények chamott-földből.

